

'Sëédhɛ 'ö Pɔlö -ya bɔ -Zlan -bha mɛ -nu 'wo Wlɔmë plöö -an -dhë bhë 'ö =nɛ

1 ¹'Sëédhɛ ö =nɛ, ma Pɔlö, 'a Yesu Klito -bha yuökëmɛ 'ka, ma 'ö -Zlan -yö n sü 'ö n -ya kö 'aan- kɛ -a -bha bɔmɛ 'ka -a -bha 'wuntaɔsɛ bhë -a -wun =blɛɛ' -sü 'ka bhë =nɛ 'a- bɔ ka -dhë.

²'Wuntaɔsɛ 'ö bhë -Zlan -ya -wun -blɛɛ 'kpa, =bɔa' ö 'dhiwopömɛ -nu 'gü -sü 'ka; 'ö 'dhö =bɛɛn' -sü 'ka -a -bha 'sëédhɛ 'slööslö 'gü. ³'Wuntaɔsɛ 'ö bhë -yö -gban -a Gbö 'ö kwa Dëmɛ Yesu Klito 'ka, yö 'ö- -bha mɛ -dhɛ 'gü =zian' 'ö bhɔ -gludë Davidö =suu'- 'gü bhë -a -bha. ⁴Yö bhë =nɛ 'wun -nu 'wo -gban -Zlan -bha -an 'gbloo 'piö 'ö -Zuu 'slööslö -bha -a -bho ga 'gü -sü 'ö -kë 'piigbeedhɛ 'ka bhë 'ö- -zɔn =nɛ -yö -Zlan Gbö 'ka bhë. ⁵Yö 'ö bhë =nɛ 'ö -Zlan -yö bɔ -a 'gü, 'glusë -kë n 'ka -sü 'ka -a -bha bɔmɛ Klito 'tɔ bhɔ -sü -wun 'gü kö 'aan- pö 'sɛ 'saadhö 'gü -mɛ -nu -dhë, -wo 'wuntaɔsɛ bhë -a -wun -dhɛ 'wun gia- 'iin kö -wo 'wun ma -Zlan -ta. ⁶Mɛ -nu 'ö -Zlan -yö -an -dhɔɔ -kë kö -waan kɛ Klito -bha 'ka bhë, mɛ -nu 'ka Wlɔmë ka -an kpö 'gü 'pö.

⁷Mɛ -nu 'ö 'ka Wlɔmë 'ö ka -dhɔ -yö -Zlan -kë 'ö- -wun 'gü 'ö ka -dhɔɔ -kë kö 'kaan- ka -bha -tosiadhɛ kɛ -a -bha 'ka bhë, ka =nɛ 'ö 'sëédhɛ =nɛ 'a- bɔ ka -dhë. Kö kwa Dë -Zlan waa- kwa Dëmɛ Yesu Klito -wo 'glusë kɛ ka 'ka, -wo ka gbaa =zuöyagluu 'ka.

Pɔlö -ya 'piö kö 'ö 'dho -bhɔdhia kɛ Wlɔmë -mɛ -nu -gɔ

⁸Pë -blɛɛzɛ 'a dhoë- kɛ 'ö tɔɔ ma -Zlan zuö 'a dhö -a pö =bɔa' Yesu Klito -ta -sü 'ka 'ö tɔɔ ka 'plɛ ka -bha -zo -yö -Zlan -bha -sü 'ö bhë, -dhɛ 'saadhö 'gü 'kpongtaa zö, mɛ -nu -wa -wun =blɛɛ' -sü 'gü. ⁹⁻¹⁰-Zlan 'a- -bha yuö kɛ

-na n =zuò' ple 'ka, 'wuntaàsè 'ö -gban -a Gbö -bha -a -blée me -nu -dhè -sü 'ka bhè, yò gia- -ya =tei' -dò =ne a =bhea' -na, n -zo -yò -büö ka -wun 'ka -kplawo. -A -dhe =ya =glwò 'ö 'ma- -ya n =zuò' piö kö 'aan- nu ka 'piö. A- -dhe -na -Zlan -gò kö =ya kè =ne =ya kè -a -zo 'kun -wun 'ka, kö 'aan- nu -bhòdhia kè ka -gò =dhia. ¹¹'Ö tɔɔ -nu ka 'piö -sü -dho =ya n 'kun, -yò kè 'dhö kö -Zuu 'slööslo -bha gbaò bhè 'kaan- ka -bha yò; -yò -dho ka =faan' -mè -zo -yò -Zlan -bha -sü -bha. ¹²'Kee kè- wo 'dhö bhè, n nu -sü 'ö ka zièn 'ma bhè, -a -gen -blèezè 'ö tɔɔ kö 'pian =ple 'ö 'kwa- -bha bhè, me 'ö -dhö -a =faan' -yò 'mè -zo -yò -Zlan -bha -sü -bha.

¹³N dhegluzè -nu, a- 'piö kö -yò kè ka 'yaan =ne, =ya kè a- -ya n =zuò' 'piö kö 'aan- nu ka 'piö 'ma; 'kee 'wun bhè -a 'kundhe n 'ka- yò -kun bhè yò -mü. N -nu 'ma -sü -gen =ga tɔɔ kö 'aan- Yesu -wun =blée' -kö me -nu -waan 'we -a -wun -bha 'pò =ne -kò 'ö- 'ka 'se me -nu 'wo to -an 'gü bhè -a 'dhö. ¹⁴Bhii -yò n -ma kö 'a- 'wun =blée' 'següme -nu 'saadhö, -an me -nu 'ö kwa -nu kwa wò -kò 'dhö do waa- me -nu 'ö -an -bha 'dhö -de -ta oo, me -nu 'wo pè dɔ waa- me -nu 'ö 'waa pè dɔ, 'wo bhè 'saadhö -an -dhè. ¹⁵-Ya 'ö 'ma- wo -nu ka =plöö Wlómè 'ma -sü =wuèn' kö 'aan- 'wuntaàsè =blée' -ka -dhè bhè, -a -gen =ga bhè.

'Piigbeedhe 'ö 'wun -taò 'piö -pè 'ka

¹⁶'Wuntaàsè 'ö bhè lè- 'yaa n kè -a =blée' -sü -wun 'gü; bhii a- =tei' -dò =ne 'piigbeedhe 'ö -Zlan -yò bɔ -a -ta 'ö me -nu dha yò -mü; me 'saadhö 'ö 'dhoè- 'ö -zo yò -a -bha -yò -dho dha. Kè- wo 'dhö bhè, -Zlan -ya -kè 'dhö kö -yaan Zuifö -nu dha -blèezè 'ka, kö =ya 'go mü, me -nu 'waa Zuifö 'ka kö -waan dha 'pö. ¹⁷'Ö bhii -ka -dhe -ga bhè 'sa, me -bha -kè kpengdhö -sü 'ö -Zlan wö 'dhiö bhè, 'wuntaàsè bhè =ne 'ö zian -zɔn kwa -dhè =ne -yò me -kè kpengdhö me -nu -bha -zo yò -sü do 'kpaan -wun 'gü. -A -de pè 'ö =been' -sü 'ka -Zlan -bha 'sèédhe 'gü -a =wuèn' -ya -pö: Me 'ö- -bha -kè kpengdhö -sü 'ö -Zlan 'dhiö 'ö -kè bɔa -a -bha -zo -yò -Zlan -bha -sü -ta, -kèdhösü 'ö 'yaa yèn ('ö -dhö =toèpö 'ka bhè), -yò -dho kè -a -gɔ.

Me -nu -bha za yaa 'sü -kò 'ö -Zlan wö 'dhiö

¹⁸Ka gia-, -Zlan 'ka- -ga -na bhè, =ya -ya dhang- 'gü, -dhe 'ö me -nu 'dhoè- -bha, 'ö -an kèwun -nu yaya waa- -an -bha =sɔɔn yaa -nu -wun 'gü, 'ö 'wun 'ö 'wun gia- 'ka 'ö 'yaa 'ö kèdhe yò bhè, -dhe bhè -Zlan -bha -naadhe 'yaa 'kan -a -bha; ¹⁹'ö =ya kè 'ö me -nu bhè 'ö -an 'klo bhɔ; 'ö tɔɔ 'wun -nu 'wo -gban -Zlan -bha, 'ö me dho -mɔa kö -ya dɔ, =waa- dɔ 'saadhö; bhii -Zlan gia- =ne 'ö- -zɔn -an -dhè. ²⁰'Kee kè- wo 'dhö poo bhè, -Zlan 'ö bhè -yò 'wun gia- 'ka =ne me gbe 'yaa- yò. 'Kee yò =ga 'sa 'ö yò 'ö bhè, 'ö 'go 'töng 'ö 'kpongtaadhe =kaa' -a -bha 'ö yò =dɛɛ -bha, -a -bha 'gügbeedhe 'ö -dhö =toèpö 'ka waa- -a -bha -kè -Zlan 'ka -sü 'ö bhè, me 'bhee- -nu kwa- -yò -a -kò kèpè -nu -bha. =ɛɛ, =ya kè 'pö kö -ziö me -ta -sü gbe 'yaa -dhe

bhë -a -bha gbo. ²¹Wo 'ö 'wo bhë -wo -Zlan -dɔ; 'kɛɛ 'waa- -bhlë -ya 'iin 'waa- zuö pö pë -nu 'ö- -kë bhë -a -wun 'gü; 'kɛɛ -an -zo -ta -a 'gü -wun -nu -nɛ 'wo -kë yaya; 'ö -an -bha 'waa 'wun dɔ bhë -a -wun 'gü =wa wo -de -da -dɛtiidhe 'gü. ²²-Wo wo -de -sü 'wundɔmɛ -nu 'ka 'kɛɛ kö 'waa pë gbe dɔ. ²³'Ö tɔɔ -wo wo -ta -yö -Zlan 'tɔbhɔsüzè 'ö -dhö -toëpö 'ka bhë -a -dɔ kë -sü -bha 'ö 'wo dho =zian' mɛ 'bhee- 'ö -kë gapë 'ka bhë, yö 'dhö, -ma -nu 'dhö, =sootawü -nu waa- wü -nu 'ö 'wo -kë =nɛ =mɛɛ -nu 'iin 'yuö- -nu -an 'dhö bhë -an gba -dhiadhö.

²⁴-A -kë 'dhö -sü 'ka, -Zlan =ya ö -kɔ bho -an 'gü; =wa 'to wo -de -ta wo -de -dhi -a -dhë -wun kë -sü 'ka. Wo -kɔ yaa -nɛ 'wo- kë -na wo 'kuè zlöö. ²⁵-A -kë 'dhö -sü 'ka, pë 'wo- kë -na zlöö 'ö tɔɔ =sua -wun -nu -yö 'wun 'ö 'wun gia- 'ka -a pin =taa -sü. Pë -nu 'wo -Zlan -kɔ këpë -nu 'ka bhë -nɛ 'wo -an gba -na zlöö; 'wo wo -ta yö pë 'kpekpe -da -mɛ gia- 'ö 'dhuë- 'dhoë- 'tɔ -ta -toëpö 'ka bhë -a -bha, =ii-. -Zlan bhë -nɛ 'ö 'dhuë- 'dhoë- 'tɔ -ta giagia 'ka. ²⁶'Yö -Zlan =ya ö -kɔ bho -an 'gü, =wa 'to wo 'sloo 'ka wo këpë -nu lèzè bhë -an 'gü. 'Ö bhii pë 'wo- kë -na zlöö 'ö tɔɔ dhoo -nu 'wo bhë wɔ =nɛ 'wo- wo -na wo 'ko 'piö. ²⁷-A gɔɔn- -nu gia- -de 'pö pë mɛ 'ö -kë 'kpongtaa wɔ 'ka 'ö -kë dhe =mɛɛ' -sü 'ka bhë, =wa wo -ta -yö -a -bha; pë 'wo- kë -na zlöö 'ö tɔɔ wɔ 'wo- wo -na wo 'ko 'piö 'kɛɛ kö -yö lèzè. Kë -kɔ 'ö =kaa' 'ö 'klobhodhe 'ö -an =tian' 'wo- yö -na bhë 'ö bhë.

²⁸=Dhe -kë -nɛ -Zlan dɔ -sü -wun yaa -an -kaan wo bhë, 'ö -Zlan -yö ö -kɔ bho -an 'gü, 'wo to wo -de 'sloo 'ka wo -bha 'wundɔdhe 'ö- -yö -a -bha -pë gbe 'yaa 'dhö bhë -a 'gü 'ö pë 'ö 'yaa këpë 'ka 'ö 'wo- kë -na zlöö bhë. ²⁹-A -wun 'gü -nɛ 'ö 'wun yaa =suu'- 'kpekpe -dɔ -yö -an -kë bhë. -An 'glu -yö ya; -an -bha =naɔ -wun -yö 'gbee- 'ö -ziö -a 'ka pë 'ple -ta. 'Wun yaa -kë wo 'bhame -nu 'ka -sü -nɛ 'wo- 'piö; -kë =gluengzè -sü, mɛ zè -sü, 'dhinaa kë -sü, 'kpëngg- -kë mɛ -gɔ -sü 'wo mɛ -püö bhë. ³⁰Mɛ -nu -wun yaa -pen -sü -nɛ 'ö -an 'gü. =Wa kë zlöö -Zlan yaagüme 'ka; -an 'dhi -wo -ya kë ya; -wo wo -de -sü =va. =Wa =yaannu =nëdhö kö pë 'wo dhoë- kë -waan pë yaa kë mɛ -nu 'ka, kö -wa yö -na 'ko 'dhiö. Wo 'wo bhë 'waa wo -mɛ -nu -bhlë -ya. ³¹-An =zuö' 'yaa 'dhö 'iin 'waa 'to wo -wo 'gü mɛ -nu -dhë: -Kɔ dɔ 'wo- 'ka 'dhiö wo -de -dhë bhë -nɛ 'waa mɛ 'yena yöë 'pö. ³²-Zlan -bha za 'ö dhoë- kan bhë, -yö -an 'yaan 'ka -wun 'ka 'ö bhii -wa =tei' dɔ =nɛ mɛ -nu 'wo -tosiadhe =suu'- bhë 'wo- kë -na bhë, -an 'dhiötodhe 'ö tɔɔ ga. 'Kɛɛ 'kö -kë -nɛ -yö 'dhö, -wo wo 'to -dɔ 'gbee- 'wo 'dho -na -a 'ka 'dhiö bhë. Mɛ -nu -de 'wo 'wun =suu'- bhë 'wo- kë -na bhë, -an =faan' =nɛ 'wo- më.

'Wun 'ö -gban -Zlan -bha mɛ -bha za 'kan -sü -bha

2 ¹Dö -mü ü 'ka 'ü za dɔ mɛ -nu -bha -ɛ? -Yö kë ü 'yaan =nɛ -ziö ü -ta -sü 'ka dho kë, 'ö tɔɔ bhi 'ü za dɔ -na mɛ -nu 'wo to -an -bha bhë, pë do 'wo- kë -na bhë -nɛ 'ü- -kë 'pö; =ya kë 'dhö kö za 'ü- -lo ü -de tuö bhë. ²Kwa- =tei' -dɔ =nɛ mɛ -nu 'ö wɔ -kɔ =suu'- bhë 'wo- wo -na bhë, -Zlan -yö -dho -an -bha

za kan -an kèwun -nu -tian' 'wun gia- 'gbloo 'piö. ³-Yö ü -zo 'piö -nɛ bhi 'ü za dɔ -na mɛ -nu 'ö wɔ -kɔ -suu'- bhè 'wo- wo -na -an -bha, 'kɛɛ kö bhi -de 'pö ü- 'gü bhè, -Zlan -bha 'klobhɔdhe bhè -yö -dho san ü 'ka a, ⁴'iin kè- wo bhè -Zlan -bha 'glusè -va bhè, -a -bha -zuösaadhe waa- -a -bha -zuö' -kun sia- -sü 'wo bhè, ü -kaan 'pö yaa- wo bhè ee? -Ao', -yö kè ü 'yaan 'püè- wo -nɛ -a -bha 'glusè bhè -a -wun 'gü -nɛ 'ö yaa ü 'klo bho -kun bhè. 'Kɛɛ kè- wo 'dhö bhè, yi -nɛ 'ö- 'to -na ü -gɔ kö 'üèn- ü -zuö' -dhiè'- -a 'piö bhè. ⁵-ɛɛ, 'ö -ya kè -nɛ -kɔ bhè -a 'dhö, kö -yö kè ü 'yaan 'püè- wo -nɛ ü -gɔü' -bha -kè 'gbee- -sü waa- ü -bha -kè -sɔɔn yaa 'gü -sü 'ö 'bhaa 'we -a -bha kö 'ü ü -zuö' -dhiè' bhè -a -wun 'gü, ü 'klobhɔdhe -nu dɔ -na 'kuè- ü -de -gɔ kö yi 'ö -Zlan dho ö -bha -naazuédhe yö -a 'ka plaan ö -bha za kpengdhö 'kan -yi 'ka bhè -waan nuè ü -ta bhè. ⁶Yi bhè -a 'ka, mɛ 'ö -dhö, -a -saan' -dho bho -a yuö kè -kɔ 'ö yuö -kaa' 'kpongtaa zö -a -bha. ⁷Yi bhè -a 'ka, mɛ -nu 'wo wo -de dɔ 'wun 'ö kpengdhö -a kè -sü -bha, 'ö 'wo -kè 'tɔbhɔdhe, -bhlèyadhe waa- -kèdhösü 'ö 'yaa yèn bhè -a kè -mɛ 'ka bhè -yö -dho -kèdhösü gia- 'ö 'yaa yèn bhè -a nu -an -dhè. ⁸'Kɛɛ mɛ -nu 'ö 'wo dɔ 'yènnɔ -a -gɔ, 'ö 'wun 'ö 'yaa 'wun gia- 'ka 'wo 'wun ma -a -ta, 'ö pè 'ö ya, 'wo wo -de nu -a -dhè 'ö yö -an -dhè 'dhiö bhè, -yö -dho ö -bha -naazuédhe -zɔn -an -dhè 'ö 'wun bho -an 'kwi. ⁹Mɛ 'saadhö 'ö 'wo 'wun yaa kè -na bhè, 'klobhɔdhe -dho nu -an -ta, 'ö 'suö -va -yö -da -an 'gü. -Yö -dho kè 'dhö Zuifö -nu 'ka -kun, 'ö -ya 'go mü 'ö mɛ 'waa Zuifö 'ka 'wo yö mü 'sabla. ¹⁰'Kɛɛ mɛ 'saadhö 'ö -an kèwun -nu 'dhö -sè bhè -Zlan -dho 'tɔbhɔdhe, -bhlèyadhe waa- -zuöyagluu nu -an -dhè. -Yö -dho kè 'dhö Zuifö -nu -dhè 'dhiö -yaan -tun -a kè -na mɛ 'waa Zuifö 'ka -an -dhè 'pö, ¹¹'ö tɔɔ -Zlan 'yaa mɛ gbɛ -zè 'gü dhe kè.

¹²Mɛ 'saadhö 'wo -sɔɔn yaa kè -na kö tɔng 'ö -Zlan -ya nu Moizö -dhè kö -yaan dɔ bhè, -an 'gü -dho -siö' 'kɛɛ yaa 'dhö sü Moizö -bha tɔng -bha; mɛ 'kö Moizö -bha tɔng dɔ 'ö -sɔɔn yaa kè bhè, -a -bha za -dho kan -nɛ -kɔ 'ö- 'ka Moizö -bha tɔng 'gü bhè -a 'dhö. ¹³Bhii yaa kè -nɛ mɛ 'ö 'wo wo 'to to tɔng -wo -bha 'kpaan 'ka 'wo kpengdhö -Zlan wö 'dhiö -a 'dhö, 'kɛɛ mɛ 'wo- ma, 'ö 'wo- 'kun ö 'kun -kɔ 'ka -nɛ 'wo kpengdhö. ¹⁴-Ya kè -nɛ mɛ 'waa Zuifö 'ka -wa pè 'ö tɔng -ya pö -a 'sü wo -de 'gü -waa- kè, kö -wa kè wo -de -dhè tɔng 'ka, 'kö -kè -nɛ 'waa -Zlan -bha tɔng 'ö- nu Zuifö -nu -dhè bhè -a dɔ. ¹⁵-A -kè 'dhö -sü 'ka kö -waa- -zɔn -nɛ wɔ -kɔ gia- 'ö -waa- wo 'ö -yö 'ko 'dhiö -sü 'ka tɔng -dhè bhè -yö -ya -sü 'ka -an -zuö' 'gü; 'ö bhii -wo 'ö 'we -na -an -zuö' 'gü bhè waa- -an -zo -ta 'gü -wun -nu 'ö -ya kè 'wo -dhio -nu dɔ -na -an -ta bhè -nɛ, 'ö 'wo- -blɛɛ -an -dhè. ¹⁶Yi 'ö -Zlan dho mɛ -nu -bha za kan -a 'ka -bɔa' Yesu Klito 'gü -sü 'ka, pè -nu 'ö 'wo -bin -sü 'ka mɛ 'bhee- -nu -bha -tosiadhe 'gü -a -bha, -nɛ -kɔ 'ö 'wuntaɔsè 'a- -blɛɛ' -na -nɛ 'ö- -blɛɛ -a 'ka -a 'dhö bhè, pè -nu 'wo dho kè 'wo bhè.

'Wun 'ö -gban Zuifö -nu waa- Moizö -bha tɔng -an -bha

¹⁷Bhi 'ü- pö -na ü -de -dhè ü Zuifö 'ka, 'ü ü zü -gban -na tɔng -ta, 'ü ü -de -sü -na -va ü -bha -kè -Zlan -bha mɛ 'ka -sü -wun 'gü, ¹⁸bhi 'ü- -zo 'kun

-wun dɔ, 'ö ü -daan tɔng 'ka bhë -a -wun 'gü 'ü -mɔa kö pë 'ö -së 'ü- dɔ
'wun -nu 'gü, ¹⁹-yö ü -zo 'piö -ne 'bha kè 'dhö -sü 'yënnngtiime -nu 'ka -me
'ka a? 'Bha kè -ne 'siö 'bhü -sü 'dhö -dhetiidhe 'gü me -nu -dhë -a? ²⁰-Dhe
-kë -ne -Zlan -bha tɔng 'ö 'wundɔdhe waa- 'wun gia- 'wo- 'gü bhë -wo ka
-daan -a 'ka 'ö 'ka- dɔ bhë, -yö ka -zo 'piö -ne -ya kè 'dhö kö ka -kɔ -yö
-mɔa 'ka pë -zɔn me -nu 'waa pë gbe dɔ -an -dhë 'iin 'wun -nu 'wo -gban
-Zlan -bha, 'ka 'në 'se'en- -nu -daan -a 'ka -oo? ²¹-Éε, 'ö -më -kë 'ö bhi 'ü me
-nu -daan bhë 'ö 'bhaa ü -de -daan- 'sa? -Ya kè 'dhö bhi 'ü- pö -na kö -kun
'ö me -yö -kwaan bhë, -më -kë 'ü- wo =ee? ²²'Ö bhi 'ü- pö -na kö -kun 'ö me
-yö -da 'ö 'bha -bha dhe 'piö 'iin 'ö dheɔ -yö 'ö 'bha dhe -gɔn =mεε', -a kè
'ü- wo -na -ne -a -gen tɔɔ -më -ε? Ü- pö 'sa ü gbaapë gba -sü -san -zë, 'yö
-më 'ü- =mεε' -na -kplawo -an gbadhe -nu 'gü =ne -ε? Ü -kwaan mü -kɔklë
-ε? ²³Ü ü -de -sü -va tɔng -bha -kë ü -gɔ -sü -wun 'gü 'kεε kö tɔng gia- bhë
ü- dɔ 'gü -Zlan =bhlë -siö -sü 'ka. ²⁴Yö -ga 'ö- -wun 'gü -Zlan -bha 'sëédhe
=bëen' -yan 'bhaa -ya -pö: *Me 'ka Zuifö 'ka, ka -ne 'ka- -kë 'ö 'següme -nu 'wo
to 'ö 'wo 'wun yaa -bleε' -na -Zlan -gɔ bhë.*

²⁵'Wun me 'ö -gban -kë Zuifö 'ka -sü -bha bhë, -kwa -dhe -ga -a 'gü 'dhe!
-Ya kè -ne 'bha tɔng 'kun 'ö 'kun -kɔ 'ka, kö ü -bha -dho 'bɔng -sü =bhlë -yö
-dhö; 'kεε -ya kè -ne ü -bha -ya kè tɔng -dɔ 'gü -sü 'ka, kö ü -bha -kë -kwea
'ka -sü -yö -ne -druen 'dhö. ²⁶'Kεε kë- wo 'dhö bhë, me 'ö yaa 'go 'bɔng 'kεε
'ö tɔng -wo -nu kun 'ö 'kun -kɔ 'ka, -Zlan -dho -a -ga -ne me 'ö -ya 'go 'bɔng
-a 'dhö. ²⁷-A -ga 'ü- wo bhë, me 'ö -druen 'ka 'ö 'wun ma tɔng -ta bhë, bhi
'ü -kwea 'ka, 'ö tɔng 'dhö ü -gɔ 'ö 'kεε 'bhaa- 'kun 'ö 'kun -kɔ 'ka bhë, yaa
'dhö za -lo ü tuö -a? ²⁸'Ö tɔɔ -kë Zuifö gia- 'ka -sü 'ka- -ga -na bhë yaa
kë -ne pë 'wo- pö =wa me -ga 'wo- pö -yö Zuifö 'ka yö kun, 'iin yaa yö me
-bha -kë -kwea 'ka -sü 'ö me bun 'gü 'kpaan 'ka bhë -a -bha. ²⁹Me 'ö Zuifö
gia- 'ka 'ö tɔɔ me 'ö- 'ka 'ö -zuö' 'gü, 'ö- -bha -kë -kwea 'ka -sü bhë, 'ö- -zuö'
'piö -zian', -Zuu 'slööslö -bha yuö kè me =zuö' 'piö -sü -kwaal; -kë Zuifö gia-
'ka -sü yaa yö tɔng 'ö dɔ 'ö -ya -sü 'ka -a -bha. Me 'ö Zuifö gia- 'ka bhë, -a
-bha =bhlë 'yaa 'go me -nu 'gü, 'kεε -yö -go -Zlan 'piö.

3 ¹-Yö 'dhö 'püë- wo -ne -kɔ 'kwa- pöë bhë -a 'dhö, 'kεε -kwa -dhe -ga
-a 'gü -së 'ka 'dhe! -Më 'ö tɔɔ -kë Zuifö 'ka -sü -truën -en? -Dho 'bɔng
-sü 'ö bhë -a =bhlë -yö -kë -më 'ka ε? ²-A -ga 'ka- wo -na bhë -a =bhlë -yö
-va -kɔ =suu' -saadhö -ta. -Kwaa 'piö -ga -së 'ka 'dhe! Pë 'tɔ 'go -wo -nu bhë,
Zuifö -nu -ne 'ö -Zlan -ya -lo -an kwεε. ³-Éε, 'ö -ya kè 'dhö kö Zuifö 'bhaa
-nu 'ö -zo -yö -Zlan -bha -sü yaa kè -an -gɔ bhë, kwa -dho -a pö -dhë 'pö
ee? -A -wun 'gü 'pö -Zlan 'ka 'dho to 'ö -wo 'gü pë -nu 'ö 'tɔ go bhë -a 'gü
bhë =ee? ⁴-Yö kè ka 'yaan =ne -Zlan 'yaa pë -nu kè 'dhö. -Yö -Zlan -bha kö
-yö pë -nu kè 'wun gia- 'gbloo 'piö 'kö -kë -ne me 'plë -wo -sua -zian -ta
'dhee. -A -wun 'gü, -yö =bëen' -sü 'ka (-Zlan -bha 'sëédhe 'gü) =neε: *Ü pö -pë
-nu 'wo bhë -wo gia- 'ka. 'Wun -ya -da kaa- me ka ziën, ü -bha -ne 'ö to -a
-bha.*

⁵Ö -ya kè 'dhö 'sa kö kwa -dho -a pö -dhè 'pö bhè? Kö kwa kèpè yaa -nu 'wo bhè -wa -zɔn -nɛ -Zlan -yö kpengdhö e? Kwa 'klo 'ö -Zlan 'dhoè- bho -na kö 'kwa pè yaa kè bhè 'pö- -wun 'gü 'ö 'yaa kpengdhö bhè ee? -Dhɛ' 'ö bhè 'a- -kpɔ 'dhö 'ö tɔɔ mɛ 'bhee- -nu -zo 'ta -kɔ -nɛ 'ö bhè. ⁶'Yaa yö 'dhö! Bhii -Zlan ka- -ga -na bhè, -ya kè -nɛ 'yaa kpengdhö -be, kö -a -bha 'kpongtaadhe -bha za 'kan -sü -yö -yö 'mè 'sa?

⁷-Ka -dhe -ga 'dhe! Ö -ya kè -nɛ 'ma -sua kè, 'ö -Zlan -ya n 'klo bho -a -wun 'gü, kö -Zlan -bha -kè kpengdhö -sü yaa yö -dhegbeadhe 'gü a. -A 'ta bho -gen kun bhè -a? -ɛɛ, 'ö -ya kè 'dhö, kö za -bha n 'kun -sü n -ma -kè -pè yaa kè -mɛ 'ka -sü -yö -go 'mè 'sa? ⁸-Ya kè 'dhö kö -mè -kè 'kwa- pö -klöödho: «-Kwa 'wun yaa kè kö -yaan 'gla 'wun -sè 'gü.» -A -de mɛ 'bhaa -nu -wo ma Pɔlɔ -mɛ n -wun yaa -blɛ' -na -nɛ 'wun -suu' -bhè -ya 'go n 'dhii. 'Kɛ kè- wo 'dhö bhè mɛ -nu bhè, za -dho -an kun 'ö -an 'klo -yö bho; pè 'ö -de dho kè -yö -mü bhii -yö -an -ma -kun!

Me gbe 'yaa kpengdhö -Zlan wö 'dhiö

⁹-Ka dɔ! Ka- -pö -dhè! Ka- -pö mɛ 'kwa Zuifö 'ka, kwa 'gianzè mɛ -nu 'wo to -an -bha -ee? -Abi' bhoo-! -A mɛ 'kö bhè 'ma -dhe ta 'po -a -ta 'saadhö -nɛ Zuifö waa- mɛ -nu 'wo to kwa 'saadhö kwa -sɔɔn yaa -kɔ -löö. ¹⁰-Yö -been' -sü 'ka -Zlan -bha 'sèédhe 'gü -nɛɛ: *Me kpengdhö 'yaa 'dhö; mɛ do -de yaa -mɔa -yö 'ö -gɔ -zɔn -dhe bhè -a 'gü.* ¹¹*Me 'ö dho kè 'wunmame 'ka 'yaa 'dhö. Me gbe 'yaa -Zlan -mɛɛ' -dhia.* ¹²*Me 'ple -wa 'go -Zlan -bha zian -ta, -wa 'dho wo 'kuédhò -Zlan 'ka -gbiin. 'Wunsèkème 'yaa 'dhö. -A mɛ do -de 'yaa 'dhö.* ¹³*-Wa wo -za ga 'dhi 'po -nèdhö, -an 'dhi -wo -taɔ -ya kè -nɛ pè 'busü 'tèè 'dhö blɔɔn- -taa; -an nega -ya dɔ kö -yaan mɛ -nu -piü; -an -wo -nu -wa kè 'dhiö -nɛ -mɛɛ 'yi 'dhö.* ¹⁴*-An 'dhi -wo -ya kè 'dhangga -ya mɛ -bha -wo yaa 'ka.* ¹⁵*-An -kɔ 'dhee -ya kè 'siö mɛ zè -sü 'gü.* ¹⁶*-Dhe 'saadhö -wa bɔ -a -bha, pè 'güsiödhe waa- -zuökaankuédhe -nɛ 'wo- to mü.* ¹⁷*Zian 'ö -kè -zuöyagluu -zian 'ka bhè waa- dɔ do.* ¹⁸*-An -bha -tosiadhe 'gü, 'suö do 'yaa -an -zuö' 'piö -Zlan buèndhò.*

¹⁹-Yö kè kwa 'yaan -nɛɛ: Me 'ö 'yi Zuifö 'ka, 'ö 'yi tɔng -löö bhè, -wo -nu 'wo bhè -wo yi -bha 'ka 'pö, -yö kè 'dhö kö -de -gɔ -wun -za 'kan -sü -yaan 'kun -kèdhösü 'ka 'iin -an 'dhi -yaan yö 'kuè-. Me 'ple -wo dɔ -sü 'ka -Zlan -bha zakanyi -gɔ. ²⁰Ö tɔɔ mɛ gbe 'ka 'dho kè kpengdhö -Zlan wö 'dhiö -a -bha tɔng 'kun -sü -wun 'gü. Ö bhii tɔng 'ö 'ka- -ga -na bhè, -a këyuö 'ö tɔɔ pè 'ö 'wun yaa 'ka bhè -a -zɔn mɛ -dhè -sü -nɛ 'wun yaa 'ö -nɛ.

'Wun 'ö -gban -Zlan -bha mɛ -kè kpengdhö -kɔ -bha

²¹'Kɛɛ dɔ 'ö 'kwa- wo -dɛɛ -nɛ bhè, -Zlan -bha mɛ -kè kpengdhö 'ö wö 'dhiö -kɔ 'ö- wo kwa 'ka bhè, -yaa- -zɔn kwa -dhè. 'Kɛɛ kè- wo 'dhö bhè, 'wun bhè tɔng -kɔ yaa kè -a 'gü. Pè 'ö -kè -ya -sü 'ka tɔng 'sèédhe 'gü 'ö -Zlan -wodhiölome -wo 'wun 'ö -gban -a -bha -a -blɛɛ yö -mü. ²²'Yö 'wo-

pö -ne -Zlan -yö me -kë kpengdhö (ö wö 'dhiö); 'kɛɛ -yö -sü -an -bha -zo -yö Yesu Klito -bha -sü -bha. Pë 'ö dhö bhë 'yaa mezëgüdhe kë -a 'gü; 'kɛɛ me 'saadhö 'ö 'wo Yesu Klito -wun -dhe 'wun gia- -yö -an -bha 'ka. 23'Ö tɔɔ me 'plɛ -wo -sɔɔnyaame 'ka; 'ö -kë -Zlan -bha 'tɔbhɔdhe 'gü -sü 'ö bhë 'ö 'yaa me gbe -tian' -be. 24'Kɛɛ -Zlan 'ö bhë -a 'glu 'ö -kë -së -duö bhë yö -ga 'ö -ya me -nu kë kpengdhö 'kpaan -bɔa Yesu Klito 'gü -sü 'ka bhë, 'ö bhii yö -ne 'ö me -nu bho -sɔɔn yaa -gɔ 'gan 'gü. 25-26'Kë- wo 'dhö bhë, -Zlan -yö Klito -nu sla- bhöë -pë 'ka 'dhö -yö kë 'dhö kö -a -bha ga -sü 'gü, -ziö me -nu -bha -sɔɔn yaa -ta dhe 'ö dho kë me -nu 'wo -we -a -wun -bha -an -bha 'ka bhë, -yaan bɔ -a 'gü. -Zlan -ya -kë 'dhö kö -a -bha -kë kpengdhö -sü bhë, -yaan -a -zɔn 'ö tɔɔ kë- wo 'kpa bhë -a -zuö' -yö -kë -saa 'ö ö -zo bho me -nu -bha këwun yaa -nu -dhë; 'kɛɛ dɔ 'kwa- wo -ne, -a -bha me -kë kpengdhö ö wö 'dhiö -kɔ bhë, -yaa- -zɔn kwa -dhë; 'ö tɔɔ -ya 'piö kö -a -bha -kë kpengdhö -sü bhë -yö 'to pin -taa 'iin kö me -nu 'ö 'wo 'dhoë- Yesu -bha ga 'ö- wo -an -wun 'gü bhë -a -dhe 'wun gia-, kö -yaan -an kë kpengdhö 'pö.

27-ɛɛ, 'ö -dhe pë -nu 'wo bhë -wa kë -ne -kɔ bhë -a 'dhö bhë, kö me -yö -dho dɔ 'më gbɔ kö -yaan ö -de 'sü -va -ɛɛ? -A këdhe do 'yaa 'dhö. Yaa kë -ne -yö -sü -an -bha -gɔ 'wo- dho tɔng -dhë sia- bhë -a -bha 'kɛɛ Yesu Klito -wun -dhe 'wo -wo 'wun gia- bhë yö -mü. 28'Ö tɔɔ kwa -bha 'ka, me -bha -kë kpengdhö -sü 'ö -Zlan wö 'dhiö yaa yö pë 'ö tɔng dɔ -wo 'ka -a 'kun -sü -bha; yö -sü -zo yö -sü -bha. 29'Iin kö kë 'püë- wo bhë, -Zlan bhë kë- wo Zuifö -nu dosen -bha -Zlan 'ka bhë ee? 'Yaa 'sëgümɛ -nu 'wo to -an -bha -Zlan 'ka 'pö aa? -Abi' ii, -an 'saadhö -an -bha -Zlan -mü. 30'Ö tɔɔ -Zlan -yö dosen. Me -nu 'wo Zuifö 'ka -yö -dho -an kë kpengdhö -an -bha -zo yö -sü -wun 'gü; 'yö dho me -nu 'waa Zuifö 'ka -an yö ö wö 'dhiö kpengdhö -zo yö -sü do 'ö bhë -a -wun 'gü 'pö. 31-Ka dɔ, 'wun do -yö mü. Yaa kë -ne kö -ya kë 'dhö kö kwa -bha -zo yö -sü -wun 'gü 'kwa tɔng -bhlë bho -a -bha yö kun. Pë 'kwa- -kë -zian' 'ö tɔɔ -a -bhlë giagia -ne 'kwa- -ya -a -bha.

**'Wun -zuan' 'ö sü Ablaamö -bha -kë kpengdhö
-kɔ 'ö -kaa' -Zlan wö 'dhiö -a -bha**

4 1-2'Mea-, 'wun me 'ö -kë me -bha -kë kpengdhö -sü 'ka bhë, kwa 'ö 'kwa Zuifö 'ka bhë, -kwa kwa 'bhema Ablaamö 'piö -gaa' 'bhlewo 'dhe! -A -bhlë 'ö 'wun bhë -a 'gü 'ö tɔɔ -më -ɛ? (Medhevadhe -wa -pö me -bha -kë kpengdhö -sü -yö -sü me këwun -nu -bha). 'Yö -dhe 'ö 'kwa- -ga Ablaamö 'piö bhë, -ya kë -ne -yö -kë -a -gɔ 'dhö -bezë kö yö 'ka 'dho ö -de sü -va -be -a! -ɛɛ, 'kɛɛ 'wun bhë 'yaa pë gbe 'ka kö -yaan dho kë -de -sü -va -wun 'ka -Zlan wö 'dhiö! 3-Yö -bɛɛn' -sü 'ka -Zlan -bha 'sëedhe 'gü -ne: *Ablaamö -yö ö -zo yö -Zlan -bha, 'ö- -wun 'gü 'ö -Zlan -ya yö kpengdhö ö wö 'dhiö.* 4'Kë- wo bhë me 'ö yuö -kë, -a -saan' -ne 'wo- bho. Yaa kë -ne gbɔɔ 'wo- -kë -a -dhë 'kpaan 'ka -a 'ka; 'kɛɛ pë 'ö- -dua' 'ka yö -mü. 5'Mɛ 'ö yaa

ö -zo yö ö këwun -nu -bha -ne -kë kpengdhö -ko -ne 'ö bhë, 'ö -ya ö -zo yö -Zlan 'ö -sɔɔnyaame 'piö -ga bhë -a -bha, -a -bha -zo yö -sü 'ö bhë -a -wun 'gü, -Zlan -ya -yö kpengdhö ö wö 'dhiö. ⁶-Kɔ bhë -ne 'ö Davidö -yö 'wun -gbaan' me -bha 'wunsë -bha 'ö- pö -Zlan -ya yö kpengdhö 'këe 'yaa ö -zo 'to me këwun -nu 'piö -woë' -nɛɛ: ⁷-Zuögludhi -yö me -nu 'ö -Zlan -ya ziö -an -bha 'wun yaa -nu -ta 'ö -ya ö -zo bho -an 'piö bhë -an -gɔ! ⁸-Zuögludhi -yö me 'ö Dëme 'yaa- -bha -sɔɔn yaa -wun 'kun ö -zuö' 'piö -a -gɔ!

⁹Kë- wo poo -ne 'wunsë 'ö bhë, Zuifö -nu 'ö -wa 'go 'bong bhë wo 'sloo 'ö -gban -an -bha -a? 'Iin kë- wo bhë -ne me -nu 'ö 'wo to bhë 'yaa -an -bha 'ka 'pö a? Ka gia-, -ka -dhe -ga 'wun bhë -a 'gü -së 'ka 'dhe! Kwa kun 'kwa 'goë- pö -dhia 'piöklöözë -nɛɛ: -Zlan -yö Ablaamö -kë kpengdhö ö wö 'dhiö -a -bha -zo yö -sü -wun 'gü =ne =a? ¹⁰-Éɛ, 'ö -dhe -kë 'dhö, 'wun bhë -yö -kë 'tong -mlë 'ka éɛ? -Yö -kë kö Ablaamö -ya 'dho 'bong 'iin kö yaa kaa -kun ee? 'Këe -yö 'to ka 'yaan -ne -dhe 'ö kë -na 'dhö kö yaa 'dho 'bong -kun. ¹¹Pë 'ö -kë -dho 'bong -sü 'ka bhë, -yö -yö zlöö Ablaamö -bha -ne -duakëpë 'dhö -ne me bhë -Zlan -yaa- kë kpengdhö ö wö 'dhiö -a -bha -zo yö -sü -wun 'gü; -ko 'ö -kaa' zlöö 'ö Ablaamö -yö to zlöö me -nu 'ö 'wo wo -zo yö -Zlan -bha bhë -an dë 'ka 'ö bhë; -yö 'dhö 'kö -kë -ne waa 'dho 'bong 'dhee, -wo -Zlan wö 'dhiö kpengdhö. ¹²-Yö me -nu 'ö -wa 'go 'bong 'pö -an dë 'ka. 'Ma- 'pö me 'ö -wa 'go 'bong kö a- -pö me -nu 'ö -dhe 'wo go 'bong 'ö -an 'dhiö yaa 'to bhë 'këe 'wo to kwa dë Ablaamö pin 'piö, 'wun 'ö -gban -zo yö -sü -bha -a 'ka kö yaa kë -kwëa 'ka -kun bhë.

'Wun 'ö -gban Ablaamö -bha -zo -yö -Zlan -bha -sü -bha

¹³-Zlan -yö pë 'tɔ 'go -wo -nu Ablaamö waa- ö -suu'- -ta -nu -an -dhë -ne 'kpongtaame -nu 'saadhö -wo -dho kë -an -bha 'ka. 'Këe kë- wo 'dhö bhë yaa kë -ne, -dhe 'ö pë 'ö tɔng -ya pö 'ö Ablaamö -ya -kë, 'ö pë 'tɔ 'go -wo bhë 'ö -kë -a -dhë. 'Këe -Zlan -ya -kë -a -dhë 'dhö 'ö tɔɔ -yö -kë kpengdhö -Zlan wö 'dhiö ö -bha -zo yö -sü -wun 'gü. ¹⁴Kë- wo bhë -ya kë -ne me -nu 'ö 'wo tɔng kun -ne 'ö wo 'sloo 'ö -to me -gɔ -pë bhë 'ö dho kë -an -bha 'ka -be, kö -zo yö -sü -wun -yö 'kpaan, 'iin kö pë 'ö -Zlan -yö 'wun -gban -a -bha 'ö- -wo -bhö -wo 'ka bhë, -a -bhlë 'yaa 'dhö. ¹⁵'Ö tɔɔ tɔng 'ö- 'ka- -ga -na bhë, -a 'piö -pë 'ö tɔɔ -Zlan -bha -naazuédhe; 'këe -dhe 'ö tɔng 'yaa- -bha kö tɔng -lö 'gü dhe 'yaa- -bha kö -waan 'dhoë- pö 'ka yö -Zlan -naa -bha. -Ya kë 'dhö kö 'wun 'ö -gban -kë kpengdhö -sü 'ö -Zlan wö 'dhiö -a -bha bhë tɔng -ya -dhe kun bhë.

¹⁶-Ya kë 'dhö kö pë 'ö -Zlan -ya 'tɔ go bhë, -yö -kë 'dhö -zo yö -sü -wun 'gü, -yö kë 'dhö kö -yaan kë gbaɔ 'kpaan 'ö -kë -a 'ka 'iin kö -a -bhlë -yaan kë -dhö, me -nu 'saadhö 'wo go Ablaamö -suu'- -ta 'gü -an -dhë; 'yö kë- wo 'dhö bhë 'ö bhii 'yaa me -nu 'ö 'wo tɔng kun bhë wo 'sloo -an -bha 'ka. 'Këe -yö me 'saadhö 'wo 'wun -dhe 'wun gia- -ne Ablaamö 'dhö bhë, -an -bha 'ka 'pö. Ablaamö bhë -ne 'ö tɔɔ kwa 'saadhö kwa dë ¹⁷-ne -ko 'ö pë 'ö -bɛɛn'

-sü 'ka -Zlan -bha 'sëédhe 'gü 'ö- pöë -a 'dhö =nɛ: (-Zlan -ya -pö: Ablaamö,) 'ma ü kè 'segɔ =va dè 'ka. -Zlan 'ö yö bhè 'ö -kɔ -mɔ 'wuën- sü 'dhoë- gɔ kò -yaan -kèdhösü nu mɛ -nu 'ö =wa ga -an -dhè 'iin kò pè 'ö 'yaa -dhö -yaan -da bhè, -a wö 'dhiö Ablaamö -yö kwa dè 'ka. -A -de, -Zlan bhè, Ablaamö -yö ö -zo -yö -a -bha. ¹⁸-Zlan -ya -pö Ablaamö -dhè: Ü =suu/- -ta -nu -dho kè =va =nɛ -kɔ =nɛ -a 'dhö. 'Yö =dhe -kè 'dhö 'yö Ablaamö -yö -kè 'segɔ =va dè 'ka 'ö tɔɔ Ablaamö bhè, -yö ö -zo -yö -Zlan -bha, 'ö ö -zo to pè 'ö -Zlan -ya 'tɔ go -a -dhè bhè -a -gɔ 'kɛ kò -dhe bhè -a -bha, ('wun gia- 'ka, -zo -yö -a -bha -dhe pè 'tee -de yaa kè mü). ¹⁹=Dhe 'ö 'wun -nu bhè 'wo kè -na 'dhö kò Ablaamö -kwe =ya kè =nɛ -kèng' do 'dhö; 'kɛ kè- wo 'dhö bhè, -a =zuö' yaa 'to zlöö -a -bha -kè zii =duö -sü 'iin Saala -bha ö 'ka 'dho 'nè kpɔ gbɔ bhè -a -wun 'gü. ²⁰Pè -nu bhè -wo -kè 'dhö gia- 'ka 'kɛ -a -bha -zo -yö -Zlan -bha -sü -kɔ yaa yö züë-, 'iin -a =zuö' yaa 'zèzè 'kun pè 'ö -Zlan -ya 'tɔ go -a -dhè bhè -a -wun -bha. Pè 'ö -kè =zian' 'ö tɔɔ -a -bha -zo -yö -Zlan -bha -sü bhè -a =faan' =nɛ 'ö mè 'ö -Zlan 'tɔ -kè =va. ²¹-Yö -kè -a 'yaan =nɛ pè 'ö -Zlan -ya 'tɔ go bhè, -a -kɔ -mɔ 'wuën- sü 'plɛ -ya -gɔ kò -yaan kè. ²²Kè -kɔ 'ö -kaa' 'ö Ablaamö -bha -zo -yö -Zlan -bha -sü -wun 'gü 'ö 'sëédhe =bɛɛn' -yan -ya pöë: -Yö -kè kpengdhö -Zlan wo 'dhiö' bhè 'ö bhè. ²³'Kɛ -wo kpö 'ö -kè «-yö -kè kpengdhö -Zlan wö 'dhiö» 'ka bhè, waa -ya, yö do -a -bha -ya 'ka. ²⁴Mɛ -nu 'ö -Zlan dho kwa yö kpengdhö 'pö ö wö 'dhiö bhè, -wo kpö bhè -yö kwa -bha 'ka, kwa 'ö -Zlan 'ö kwa Dème Yesu bho ga 'gü bhè 'ö kwa -wun -dhe 'wun gia- bhè. ²⁵Yesu 'ö bhè, ga 'ö- wo bhè, -yö -ga kwa -bha =sɔɔn yaa -nu -wun 'gü. 'Kɛ =dhe -kè 'dhö -yö -go ga 'gü kò 'kwaan- kè kpengdhö -Zlan wö 'dhiö.

**-Dhe 'ö 'kwa -kè kpengdhö bhè, dhidhe 'ö kwaa- -Zlan
-nu kwa ziën bhè, 'wun 'ö -gban -a -bha**

5 ¹-A -kè 'dhö -sü 'ka, =dhe -kè =nɛ kwa -zo -yö Klito -bha -sü -mü bhè, yö =ga 'ö 'kwa kè kpengdhö -Zlan wö 'dhiö bhè. -A -wun 'gü =nɛ 'ö dɔ 'kwa- wo =nɛ 'ö 'kwa =zuöyagluu 'gü -a wöödhö kwa -bha -klu kwa Dème Yesu Klito -bha -sü 'gü bhè. ²Yesu =nɛ 'kwa bɔ -a -ta 'ö 'kwa -da -Zlan -bha 'glusè 'gü, 'ö 'kwa -yaa 'gü bhè. 'Kɛ kè- wo 'dhö bhè -yö -sü kwa -bha -zo -yö -a -bha -sü -bha. 'Yö pè 'ö kwa =zuögludhi -gen 'ka bhè 'sa 'yö -kè -Zlan -bha 'tɔbhɔdhe 'ö 'dhiö 'ö kwa -zo 'dhö -a -dhè =nɛ kwa -dho kè -a 'gü bhè -a 'ka. ³'Ö- -de 'kò -kè =nɛ kwa 'klobhɔdhe 'gü 'dhe, -a =zuögludhi -yö kwa -gɔ; bhii 'klobhɔdhe -nu 'wo bhè -an 'piö -pè -nu 'wo 'wun -sè -nu 'ka -wo -dhö; 'ö tɔɔ wo =nɛ 'kwa bɔ -an 'gü 'ö =zuösaadhe waa- -dɔ diindhö -sü 'wo -kè kwa -gɔ. ⁴Yö =ga 'ö =zuösaadhe 'ö bhè 'pö, 'ö- -kè 'ö 'kwa dɔ genngdhö 'gü dandhe -nu 'gü 'ö kwa -bha 'yan -to -a -gɔ -pè bhè 'ö dɔ 'pö genngdhö. ⁵Kwa -bha 'yan -to -a -gɔ -pè -de 'pö 'ö 'yaa kwa -kɔ yö züë 'ö tɔɔ -dhe -kè 'dhö, -Zlan -bha -a -dhö -kè kwa 'ka -sü bhè, =yaa- -ya kwa =zuö' 'gü; 'yö- -kè 'dhö -Zuu 'slööslö 'ö- nu kwa -dhè bhè -a -kwaa'.

⁶Kë- wo 'dhö bhë 'ö tɔɔ -dhe 'ö -tun -be kö -faan' gbe 'yaa kwa -go bhë, yi 'ö -Zlan -ya -ya bhë, -dhe 'ö -lo, Klito -yö -ga me 'ö kwa -sɔɔn 'dhö ya bhë kwa =wuën'. ⁷Yö 'dhö 'püë- wo; 'keɛ 'kwa -dhe -ga 'wun bhë -a 'gü -së 'ka, -yö -dho kè 'gbee- kö me -yö ö -de nu kö -yö ga me 'ö kpengdhö -a =wuën'; 'iin kö me 'ö- këwun 'dhö -së, me -yö ö -de nu -a =wuën' 'pö. ⁸'Kee kwa 'ö 'kwa bhë, -Zlan -ya -zɔn kwa -dhë =ne ö kwa -dho -kë giagiawo, 'ö tɔɔ kwa -kë -sɔɔnyaame 'ka, 'ö Klito -yö ga kwa =wuën'. ⁹'Yö- -bha ga -sü bhë =ne kwa bɔ -a -ta 'ö 'kwa -kë kpengdhö -Zlan wö 'dhiö; =ya kè 'dhö kö me =suu'- 'ö bhë yaa 'dho kwa dha -Zlan -bha -naazuédhe -go -a? ¹⁰Kwa -kë -be -Zlan yaagüme 'ka; 'keɛ =dɛɛ =ne =yaa- kë 'kwa bɔ -a Gbö -ta, =ya kwa dhi 'ö 'ka. =Dhe 'ö =ya 'we -a -bha kwa -nu 'kwa dhi 'kuë- bhë, -më 'pö dho dɔ kwa -go zian- kö 'kwaan- 'kun dhasü 'ka =bɔa' -a Gbö -bha -tosiadhe -ta -sü 'ka ɛ? ¹¹Pë 'bhaa 'ö mü 'zü 'ö tɔɔ kwa =zuögludhi -sü -mü kwa -bha -Zlan 'piö =bɔa' kwa Dëme Yesu Klito 'ö =ya kwa dhi (kwa Dë) -Zlan 'ka bhë -a -ta -sü 'ka.

-Dankuédhe 'ö Adan waa- Klito -an ziën

¹²Kë- wo 'kpa bhë, =sɔɔn yaa -yö -da 'kpongtaa me do =kwaa'. Me 'ö bhë 'ö tɔɔ Adan. 'Yö =sɔɔn yaa 'ö 'dhö bhë 'pö, 'ö nu ga 'ka 'kpongtaa. -Kɔ 'ö =kaa' =zlöö 'ö me 'ple 'dho ga -na 'ö bhë 'ö bhii me 'ple -wo =sɔɔn yaa kë. ¹³-A kë =yië' kö -Zlan -yaan tɔng -nu nu Moizö -dhë, kö =sɔɔn yaa =ya -da 'kpongtaa 'saadhö; 'keɛ -dhe 'ö -kë =ne tɔng yaa kë -dhö 'tɔng bhë -a 'ka, -yö ö -zo -bho =sɔɔn yaa 'ö -kë -a 'tɔng bhë -a 'ka bhë -a -dhë. ¹⁴'Kee kö kë- wo 'dhö bhë 'sa, 'go Adan -bha 'tɔng -bha 'ö yöë Moizö -bha 'tɔng -bha, ga -yö -kë yuö 'piö; 'ö- -de 'ö me -nu 'ö -an -bha =sɔɔn yaa yaa kë =ne Adan 'ö -Zlan -wo -lö 'gü -a -bha 'dhö bhë, 'yö -kë -an 'sü -dhia.

Adan 'ö bhë, me 'ö dho nu 'ö Klito 'ka bhë, -yö -kë -a 'bin 'ka. ¹⁵-Yö 'dhö 'püë- wo 'keɛ Adan 'ö bhë, -a -bha =sɔɔn yaa 'ö bhë kwaa -mɔa 'kwa- -zɔn gbao 'ö -kë kwa -dhë bhë -a 'ka, -a -bha -kë -ziögöüsüzë -wun 'gü. 'Ö tɔɔ 'kö -kë =ne me 'ple -wo ga -sü 'ka me do bhë -a -bha =sɔɔn yaa -wun 'gü, -Zlan -bha 'glusë 'ö- -kë kwa 'ka bhë, =yö =va -ziögöüsüzë; yö do bhë 'zü 'ö- -bha gbao 'ö- -kë ('kpaan 'ka) me 'ple -dhë =bɔa' Yesu Klito dosen 'kpaan 'gü -sü 'ka bhë, 'ö =bhlézë. ¹⁶Pë 'bhaa 'ö mü 'zü 'ö tɔɔ -Zlan -bha gbao 'ö- kë bhë, -a këyuö =yö gbe. 'Yaa =ne me do -bha =sɔɔn yaa 'ö -kë bhë -a 'piö -pë 'dhö; 'ö tɔɔ za 'ö me do -bha =sɔɔn yaa 'ö- -kë bhë 'ö- 'piö -pë 'ka bhë 'ö tɔɔ me 'kun -sü 'ö me -da 'klobhɔdhe 'gü, 'keɛ kö -Zlan -bha gbao 'ö- -kë 'kpaan 'ka kö =sɔɔn yaa =plëzë =ya kë bhë, -a 'piö -pë 'ö 'dhö mü 'pö bhë 'ö tɔɔ -ziö =sɔɔn yaa -ta dhe 'ö me -kë kpengdhö. ¹⁷-Yö 'wun gia- 'ka, ga 'ö bhë -yö -da 'dhö me do =kwaa', me do 'ö 'dhö bhë -a -wun 'gü. 'Kee kwa -bɔ Yesu Klito dosen 'kpaan -ta 'ö 'kwa pë yö =va. 'Ö tɔɔ me 'saadhö 'ö -Zlan -bha 'glusë =gbaoñsü 'ö- kë -na me -nu 'ka 'ö 'wo -da -na -a 'gü 'iin 'ö- -bha pë -nu -kë kpengdhö -sü 'gü 'ö 'wo bɔ -na -a 'ka bhë, -këdhösü -yö -dho kë -an -go 'ö 'wo -gludédhe kë Klito -wun 'gü.

18-A -kè 'dhö -sü 'ka, -kɔ do 'ö me 'plɛ -wo bɔa Adan me do bhè -a -bha këwun yaa -ta 'ö za -yö -loè' -an tuò bhè 'ö me 'plɛ -wo goè 'gan 'gü -bɔa' Yesu Klito me do bhè -a këwun -ta, 'ö -kèdhösü -yö -kaa' -an -gɔ. 19-Kɔ do 'ö me do -bha -Zlan -wo -lò 'gü -sü -yö me -plèèzè -kaa' -sɔɔnyaame 'ka bhè, 'ö me do -bha 'wun -ma -Zlan -ta -sü -yö me -plèèzè -kaa' kpengdhö -Zlan wò 'dhiö.

20 Tɔng 'ö bhè, -yö -da 'wun bhè -a 'gü 'dhö -yö kè 'dhö kö -sɔɔn yaa -yaan yöè -dhegbeadhe 'gü. 'Yö -dhe 'ö -kè -ne -kɔ bhè -a 'dhö 'ö -sɔɔn yaa -yö -da -dhegbeadhe 'gü; 'ö -dhe bhè, 'ö -Zlan -bha 'glusè -yö -wo -a -bha 'ö -ziö -a 'ka -sɔɔn yaa këyuö -ta. 21-Dhe 'ö -kè 'dhö, -kɔ do 'ö -sɔɔn yaa -yö yuò -kaa' ga -kwa' bhè, 'ö -Zlan -bha 'glusè bhè 'ö -bha kè -na -a 'ka -Zlan -bha 'wun -nu -kè kpengdhö -sü 'gü, 'ö -tɔ 'dhö bhɔ -na kö -yaan kwa -da -kèdhösü 'ö 'yaa yèn -a 'gü -bɔa' kwa Dème Yesu Klito -ta -sü 'ka bhè.

**-Dhe 'ö 'wun 'ö -gban -sɔɔn yaa -bha 'ö 'kwa ga -sü
'ka -a -gɔ bhè, -kèdhösü -yö kwa -gɔ Klito 'gü**

6 1'Wun -nu 'wo bhè -wa kè -ne -kɔ bhè -a 'dhö, kö kwa dɔ -kɔ -yö -dho kè -dhè mü? 'Dho 'pö 'kwa dhoè- wo kwa -bha -tosiadhe 'ka kwa 'dhiö -sɔɔn yaa 'gü -yö kè 'dhö kö -Zlan -bha 'glusè -gbaɔnsü bhè -yaan -wo -dhe bhè -a -bha 'pö bhè ee? 2-Abi' bhoo-! 'Kwa ga kwa -bha -sɔɔn yaa kè -sü -gɔ 'saadhö. 'Ö -ya kè 'dhö kwa -to -sɔɔn yaa 'gü -gen 'ö mü 'ö tɔɔ -mè -ɛ? 3-Yö kè ka 'yaan -ne me -nu 'saadhö 'ö 'wo kwa bɔ yiö kö 'kwaan- 'to -klu -sü 'ka Klito -bha bhè, kwa -nu kwa -klu -sü 'ka 'kuè- 'dhö 'ö 'kwa bɔa ga 'gü -ne bhè. 4-Ya kè 'dhö, kö kwa -bha -bɔ yiö -sü 'gü, kwa -nu -ne 'ö 'kwa ga 'kuè 'ö 'wo kwa -bin bhè, -yö kè 'dhö kö -kɔ do 'ö Klito -yö goè ga 'gü kwa Dè (-Zlan) -bha 'piigbeedhe 'gblüünzè -kwa' bhè 'ö kwa -de 'pö 'kwa dho -wo -a 'ka 'pö kö 'kwaan- kaa -tosiadhe -dèü kè -sü 'gü.

5'Ö bhii -kɔ do 'ö kwa -nu 'kwa -kaa' -a 'gü do ga do 'ö- wo bhè -a 'gü bhè 'ö 'kwa dho kaa -a 'gü do -a 'ka -go ga 'gü -sü do 'ö- wo bhè -a 'ka 'pö. 6'Wun do -yö mü 'ö -kɔnèga -gliüü -a -ta -sü 'dhö -sè; 'ö tɔɔ kwa -bha -tosiadhe 'ö 'kwa -kè -a 'gü 'dhiö -be bhè, waa- Klito -waa- -an dɔ -gaatalü -bha, -wa ga -yö kè 'dhö kö kwa medhe -sɔɔn yaazè bhè -a 'gü -yaan -siö' kö 'kwaan- 'go -sɔɔn yaa -gɔ 'gan 'gü. 7'Ö tɔɔ me 'ö wo -nu -wa ga wo 'kuè- kö me bhè -ya 'go -sɔɔn yaa -gɔ 'gan 'gü -ne bhè. 8'Ö -ya kè -ne (giagia 'ka) kwa- Klito -nu -ne 'kwa ga kwa 'kuè, kö -yö kè kwa 'yaan -ne kwa -nu kwa -dho kè -kèdhösü 'gü kwa 'kuè. 9'Ö bhii Klito 'ö 'kwa- -ga -na bhè, -dhe 'ö -ya 'go ga 'gü, yaa 'dhö ga gbɔ 'gbeedhö, 'ö tɔɔ ga -kɔ gbɛ 'yaa -mɔ -a -bha gbɔ. 10 Ga 'ö- wo bhè 'ö tɔɔ ga dosen 'ö- wo -sɔɔn yaa -wun 'gü. 'Kɛɛ -kèdhösü me 'ö- kè -na zlöö bhè, -ya -kè -Zlan -bha kè 'ka. 11-Kɔ do bhè -ne 'ö 'ka dho ka -de süè 'pö -ne ka ga -sü 'ka -sɔɔn yaa -nu -gɔ; 'kɛɛ ka 'bhee- -Zlan -bha 'ka ka -bha -kpa Yesu Klito -bha -sü 'gü.

12-Ya kè 'dhö kö -sɔɔn yaa -dua' 'yaa -mü kö -yö -ya ka -ta kö -yaan kè kö bun 'ö- 'gü dho -siö' 'ö ka -gɔ bhè, 'kaan- 'to -a -zo 'kun -wun -nu 'piö.

13-Ya kè 'dhö kö ka dɔ 'toutou -nu 'wo ka -bha bhë, -kun -kè 'ka -an to 'wo -kè =sɔɔn yaa =kaa' -pè 'ka. 'Kee -ka ka -de nu =zian' ka 'böü 'ka -Zlan -dhë bhii 'ka 'go ga 'gü, kö 'kaan- kè 'wun -nu kpengdhö =kaa' -pè -nu 'ka. 14=Sɔɔn yaa =dua' 'yaa -mü kö -yö -ya ka -ta bhii 'kaa tɔng -löö; ka -Zlan -bha 'glusë -löö =zian'.

**'Wun 'ö -gban -kè kpengdhö -sü waa- -kè =sɔɔn
yaa 'gü -sü -an -bha -nuadhe -wun -bha**

15-Ka dɔ! 'Wun -yö 'wun bhë -a 'gü, yaa kè =ne =dhe 'kwa tɔng -löö gbɔ 'ö 'kwa -Zlan -bha 'glusë 'gü zlöö bhë kö pè 'ö 'kwa dho =sɔɔn yaa kè (-a pö -sü 'ka =ne 'kwa =sɔɔn yaa kè, -Zlan 'ka 'dho to mü -yaan kwa 'klo -bho =ne -kɔ 'ö 'dhiö -a 'dhö) yö kun. 16-Yö kè ka 'yaan =ne ziö 'kwa- wo -na bhë, =ya kè =ne 'kwa kwa -de nu me -dhë =ne =nua 'dhö kö 'kwaan- 'wun ma -a -ta kö 'kwa -da -a -gɔ =nuadhe giagia 'gü -a kèpè -nu 'gü =ne bhë. -Yö =sɔɔn yaa 'ö- 'dhiö- to ga -bha oo, -Zlan -zo 'kun -wun kè -sü 'wo dho mɛ 'ka zian kpengdhö -ta oo, kö 'kwa -da -a 'gü =ne bhë. 17'Kee -Zlan 'tɔ -yö kè =va 'ö bhii =dhe 'ö ka 'ö 'ka -kè =sɔɔn yaa -bha =nuadhe 'gü -be bhë 'ö 'ka ka bo =sɔɔn yaa kè -sü 'ka, 'ka ka -de nu 'wun 'ö 'ka- ma bhë -to -a =zuan' 'piö -sü -dhë 'ö 'ka- kun kpinngdhö. 18'Ka 'go =sɔɔn yaa -gɔ 'gan 'gü, 'ka -da -Zlan -zo 'kun -wun -gɔ =nuadhe 'gü. 19'Mea-, -ka ziö n -ta. =Nuadhe -wun 'ö bhë, n 'dhi -yö -zuö -a -bha -yö kè 'dhö kö -yö =sɔɔn yaa 'piö oo, -yö -Zlan -zo 'kun -wun 'piö oo, kö 'wun 'ö -gban -a -bha, 'a- =blee' -na =ne kö -a -gen ma -sü -yö kè ka -gɔ -së 'ka. Kè- wo 'dhö =zian' -be bhë, ka ka -de -nu pè 'ö -dhiizë -a kè -sü -dhë ka =zuö' 'plë 'ka, 'yö 'ka -kè -tosiadhe yaa yaa kè -sü 'gü =ne mɛ- -kè =nuadhe 'gü; kö -kɔ do bhë -a 'ka, zlöö =ne -ka =daa' ka =zuö' 'plë 'ka -Zlan -zo 'kun -wun 'gü =ne pè 'wo- pö -a -bha 'kpa 'ka -da zian kpengdhö -bha =nuadhe 'gü kö -tosiadhe 'ö -ya -sü 'ka -de -ta -Zlan -bha 'ka bhë, 'kaan- -a wo =e.

20=Dhe 'ö 'ka =tun =sɔɔn yaa -gɔ =nuadhe 'gü, pè -nu 'wo -kè -Zlan -zo 'kun -wun 'ka, -an -bha 'wun yaa kè ka -bha. 21Kè -de 'ka- wo =sɔɔn yaa 'ö- lè- -nu 'dhö ka kè -na zlöö =ne -a 'gü bhë, -a =tei' 'pö kaa- dɔ =ne -a =truën 'ö tɔɔ ga bhë ee? 22'Kee dɔ 'kwa- wo =ne, 'ka 'go -a -gɔ 'gan 'gü, 'ka -da -Zlan -bha yuö 'gü. Pè 'ö- 'piö -pè 'ka ka =truën 'gbloo 'piö =zian' 'ö tɔɔ -dhe bhë =ne 'ö 'ka dho -tosiadhe 'ö -de -ta -Zlan -bha 'ka -a wo -a -bha kö yi -kaanta -nu 'ka, kö -këdhösü 'ö -dhö =toëpö 'ka bhë -yaan kè ka -gɔ. 23'Ö bhii pè 'ö =sɔɔn yaa 'piö -pè 'ka 'ö tɔɔ ga. 'Kee kè- wo 'dhö bhë pè mɛ 'ö -Zlan -ya -kè kwa -dhë gbɔ 'ka 'ö 'yaa -ya -sü 'ka -a -ye 'zü -gɔ bhë 'ö tɔɔ =toëpö -këdhösü 'ö 'kwa -mɔa 'kwa- yö kwa -bha -kpa kwa Dëme Yesu Klito -bha -sü 'gü -sü 'ka bhë.

7 1'Wun =zuan' mɛ 'ö n 'dhi 'dhoë- -zuö bhë -yö -dho kè =ne 'ka- ma do; 'ö bhii 'wun 'ö -gban tɔng -bha bhë, -a -bha -kɔ -mɔ mɛ -bha -sü 'ö bhë, -yö kwa 'gü kö kwa =tun 'bhee- 'kpongtaa zö bhë ka- dɔ. 2-A =tei' -yö -kè =ne dhe

waa- ɔ -gɔn, 'wun 'ö -gban -an -bha -a 'dhö; dhe 'ö bhë, waa- ɔ -gɔn -an -bha -kë 'ko 'piö -sü 'ö tɔng 'gü bhë, -yö 'gbee- 'kɛɛ kö mɛ -plɛ 'wo bhë -wo -tun 'bhee-. 'Kɛɛ -ya kë -nɛ mɛ -plɛ 'wo bhë -a mɛ do -ya ga, kö tɔng 'ö -an -kë dhe waa- gɔn -an 'ka bhë, -ya -potaasü nu -a mɛ 'ö to bhë -a -dhë. Kwa -mɔa 'kwa- pö, -ya kë -nɛ -a mɛ -plɛ 'wo bhë, -a gɔn- -zɛ -nɛ 'ö ga kö -potaasü -ya kë dhe bɔ bhë -a -gɔ. ³'Kɛɛ kë- wo 'dhö, mɛ -plɛ 'wo bhë -an 'yan -ya 'to -a 'gü, -a mɛ do -ya ɔ -ko -da mɛ 'bhaa gbe 'gü kö mɛ bhë, -ya -sɔn kë 'gbɔnggbɔng. -Ya kë dhe bɔ 'ka, -yö -dho -mɔ -a -bha kö -yö kë mɛ 'waa gbe -bha dhe bɔ 'ka kö -yaan 'kun -kë -sɔnkédhe 'ka -sü 'ka kö -a -gɔn -blɛzɛ 'yaa- 'gü gbɔ. ⁴N dhegluzɛ -nu, pɛ do bhë 'ö- 'ka; gwaan mɛ 'ö 'ka -kë -a 'gü -be bhë, -dhe 'ö ka -bha -kpa Klito -bha -sü 'gü 'ö 'ka ga bhë, kaa- tɔng -nu, 'kaa ka 'kuɛ- gbɔ; -potaasü -ya kë ka -gɔ kö 'kaan- kë mɛ 'waa gbe -bha 'ka. -Dhe 'ö 'ka ga 'dhö bhë, mɛ 'ö go ga 'gü bhë -nɛ 'ö 'ka- -bha 'ka zlöö, kö këwun -sɛ -nu 'wo -dhö, 'kaan- -an kë -Zlan -dhë. ⁵'Ö tɔɔ -dhe 'ö 'kwa -tun kwa mɛbheedhe -wɔ wo -dhia pɛ -nu kë -sü 'gü pɛ -nu 'ö tɔng -yö -an -dhio dɔ bhë -an 'gü bhë, 'dho -nɛ 'kwa -kë -a wo -dhia ga -zian -ta bhë. ⁶'Kɛɛ dɔ 'kwa- wo -nɛ kwa -potaasü -mü tɔng buëndhö; 'ö tɔɔ pɛ 'ö 'kwa -kë -a -gɔ 'gan 'gü bhë, kwa -ga -a -gɔ. -Ya kë 'dhö zlöö kö kwa -mɔa 'kwa yuö -kë -Zlan -dhë -kɔ -suu- 'dëü -ta, -Zuu 'slööslö -bha -yö kwa -dhë 'dhiö -sü 'ka. Yaa 'dhö kë zlöö wɔ -kɔ zii -bha, tɔng 'ö -ya -sü 'ka bhë -a -kwaal.

'Wun 'ö -gban tɔng waa- sɔn yaa -an -bha

7-Yö 'dhö 'wun gia- 'ka; 'kwa 'wun -gban tɔng -bha -va 'kwa- -blɛɛ. Kö -ya kë 'dhö, kö tɔng bhë kë 'pö- wo -sɔn yaa 'ka bhë -ee? -Abi! 'Kɛɛ tɔng bhë -a këpɛ 'ö tɔɔ -sɔn yaa -zɔn 'ö- wo n -dhë. 'Ö tɔɔ -ya kë -nɛ tɔng yaa -ya pɛ -dho 'ka -sü -wun -blɛɛ' -be kö n 'ka 'dhoɛ- dɔ -dewo poo kö 'aan- -ya -a -wuɛn', 'ö tɔɔ tɔng -ya pö: *Kö -kun 'ü -ya pɛ -wuɛn!* ⁸-Sɔn yaa yö -bɔ 'wun -ta 'ö -ya pɛ -dho 'ka -sü 'saadhö 'ö tɔng -ya -wun -blɛɛ -a -ya n -zuö' -bha; 'ö bhii tɔng 'yaa 'dhö kö -sɔn -wun 'ka 'dho -luu-. ⁹Kë- wo 'kpa bhë, n -ma 'ka, a -kë -tosiadhe kë -dhia kö tɔng yaa -da -kun. 'Yö -dhe 'ö tɔng -yö nu zlöö 'ö -sɔn yaa -yö yö 'sei, ¹⁰'ö 'a -kë game 'ka zlöö; 'ö bhii tɔng 'ö -da kö -yaan kë mɛ -bɔ -a -ta -pɛ 'ka -yaan dha bhë, -ya kë n -gɔ zlöö n -ma ga -sü -bɔ -a -ta 'ka; ¹¹'yö -sɔn yaa -yö bɔ 'wun 'gü 'yö n 'bɔn -kan tɔng 'gü; 'yö bɔ tɔng do bhë -a -ta 'yö n -kë game 'ka.

¹²'Yaa 'dhö, tɔng bhë yö -de -yö kpengdhö, 'ö- dɔ -wo 'dhö kpengdhö; -yö -sɛ. ¹³'Kɛɛ kë- wo 'dhö bhë, yaa kë -nɛ kö pɛ -sɛ 'ö bhë yö 'pö -nɛ 'ö -kë n -gɔ n -bɔ -a -ta -pɛ 'ka 'a ga bhë. -Sɔn yaa -nɛ 'ö 'wun -kë n 'ka bhë. Pɛ 'ö -sɛ bhë -nɛ 'ö -sɔn yaa -yö bɔ -a -ta 'ö n pɔn bhë. Ka gia-, ka- -yö bhë -aa! -Kɔ 'ö -kaa' zlöö 'ö -sɔn yaa -bha -bɔ tɔng -ta -sü -wun 'gü 'ö- -bha yaadhe ya yöɛ -a 'ka 'sei bhë yö -ga bhë.

'Wun 'ö -gban mɛ -bha -kë tɔng -löö -sü -bha

14-Yö 'wun gia- 'ka 'ö 'kwa- dɔa -nɛ tɔng -yö -go -Zlan 'piö; 'kɛɛ ma 'pö mɛ 'bhee- -mü n 'ka, 'ö 'a 'tëëtɛ. Ma bhë -nɛ 'ö n 'dhɔɔ -yö dɔ -sɔn yaa -gɔ.

15'Ö tɔɔ pē -nu 'a -an kē -na bhē 'maa- dɔ n -de -gɔ. 'Yö 'go mü 'zü, pē 'a-
'piö, 'yö 'maa- kē 'sa; 'yö pē 'ö- -dhɔ 'yaa n -ma 'gbönggböng bhē 'ö -kē n
kēpē 'ka =zian'. 16'Ö -ya kē -nɛ pē 'a- kē -na bhē, 'yaa n -dhē -sē, kö n -wo
-ya 'gü do -nɛ tɔng -yö -sē. 17-Ya kē 'dhö zlöö kö ma kun 'ö 'a pē -nu kē -na
bhē; 'kɛɛ -sɔɔn yaa 'ö n 'gü bhē yö -mü; 18'Ö bhii 'ma- 'tei' dɔ 'saadhö -nɛ
pē 'ö 'wun -sē 'ka, 'yaa n mebbeedhe bun 'gü, 'ö tɔɔ 'kö -kē -nɛ a -ya pē -sē
kē -sü -wuēn' 'dhe, -a kē -sü -faan 'yaa kē n -gɔ. 19Pē 'ö 'wun -sē 'ka bhē, a-
'piö 'dhö; 'kɛɛ 'maa -mɔ -a -bha 'sa; 'yö pē 'ö 'wun yaa 'ka 'ö 'maa- 'piö bhē,
'a- -kē =zian'. 20'Kɛɛ kē- wo 'dhö bhē, -dhe -ga -dhe pē 'bhle -yö -mü: -Ya kē
-nɛ pē 'ö 'maa- 'piö =nɛ 'a- -kē, kö ma kun 'a- -kē gbɔ. Mɛ 'ö- -kē 'ö tɔɔ -sɔɔn
yaa 'ö n 'gü bhē.

21'Ma -dhe -ga 'wun bhē -a 'piö -sē 'ka, 'wun do 'bhaa -yö mü; 'ö tɔɔ -ya
kē -nɛ 'ma- -ya n =zuö' 'piö kö 'a 'wun -sē kē, 'maa -mɔa -bha, 'ö bhii 'wun
yaa -yö n 'sɔɔ -kplawo. 22'Kɛɛ kē- wo 'dhö bhē, -Zlan -bha tɔng 'ö bhē -a
'yi- -kan n 'dhi giagia 'ka, 23'kɛɛ tɔng do 'bhaa gbɛ -yö n bun 'gü =zian'; 'yö
-gɔn gɔn -na tɔng 'ö 'a- ma -na 'wun -bho 'kou -dɔ -sü 'ka bhē -a 'ka. Yö -nɛ
'ö n kē -na 'gan 'ka =sɔɔn yaa -bha tɔng 'ö n bun 'gü bhē -a -dhē bhē. 24-Mě
'a dɔa 'yenazē 'ka -nɛ! Dö dho n bho bun 'ö n =wiē 'wiē -na ga 'gü -nɛ -a -gɔ
-oo? 25'Kwa Dēmɛ Yesu Klito 'tɔ 'gü, -Zlan 'tɔ -yö kē -va -a -bha 'glusē -wun
'gü 'ö bhii -ya n bho 'gan bhē -a 'gü.

'Wun -nu 'kwa 'goē- =blee' -dhia 'saadhö bhē, 'wun mɛ 'ö 'kwa dho to -a
-ta 'ö tɔɔ n =zuöga 'plɛ 'ka, a -ya -sü 'ka -Zlan -bha tɔng -wun 'ka, 'kɛɛ n
mebbeedhe -bun 'gü =sɔɔn yaa -bha tɔng -yö 'wun kē -na n 'ka.

8 1-Ya kē 'dhö zlöö, kö mɛ 'ö waa- Yesu Klito 'wo -nəng 'kuē- 'gü, kö
-a -bha 'klobhɔdhe 'yaa -dhö gbɔ (-Zlan 'piö). 2'Bhii -Zuu 'slööslö 'ö
-kēdhösü nu mɛ -nu -dhē -bɔa' Yesu Klito 'gü -sü 'ka bhē, -a -bha tɔng -ya
n 'po =taa' =sɔɔn yaa -bha tɔng waa- ga -an -gɔ. 3Pē 'ö kwa -bha 'wun -ma
tɔng -ta -sü -kɔ yaa -mɔ -a -bha, mɛ 'bhee- -gɔü' -bha -kē 'gbee- -sü -wun
'gü bhē, -Zlan -ya -kē; 'ö bhii =sɔɔn yaa 'ö bhē, -a 'klo -ya -bho mebbeedhe
-bun 'gü. -A -kē 'dhö -sü 'ka, -yö 'ö -de Gbö -bɔ kö -yaan =sɔɔn yaa -nu bho
mɛ -nu -bha; 'kɛɛ kē- wo 'dhö bhē, -yö -nu bun 'ö bho kwa bun 'ö -sɔɔn
yaa -ya ziö -a 'gü -nɛ -a 'ka. 4'Wun 'ö 'dhö bhē, -yö -kē 'dhö kö tɔng -bha
-kē kpengdhö -sü 'dhiö -yaan -mɔ 'kuē mɛ 'ö 'kwa 'ta 'sü -na -Zuu 'slööslö
'gü 'ö 'kwa 'ta 'sü kwa -de -dhɔɔbhaapē -nu 'gü bhē kwa 'ka. 5'Ö tɔɔ mɛ
'ö wo 'ta 'sü -na wo -de -dhɔɔbhaa 'ka, pē -nu 'wo bhē -nɛ 'wo dɔ -a -wun
=zɔnng' -ta, kö mɛ -nu 'wo 'ta sü -Zuu 'slööslö -zo 'kun -wun 'ka bhē, -wo
dɔ -na =zian' pē -nu 'wo -Zuu 'slööslö -ya -zɔn -an -wun =zɔnng' -ta. 6('Kɛɛ
-yö kē ka 'yaan =nɛ) pē 'ö -zo -to pē 'piö -sü 'ö -de -dhɔɔbhaapē -nu 'ka bhē
-a 'piö -pē 'ka, 'ö tɔɔ ga; 'kɛɛ pē 'wo to -a 'piö -Zuu 'slööslö 'gü bhē, -a 'piö
-pē 'ö mü 'ö tɔɔ =toēpö -kēdhösü waa- =zuöyagluu. 7-To pē 'piö -sü 'ö mɛ
'bhee- -dhɔɔbhaa 'gü bhē -yö -Zlan yaagüme 'ka; 'ö tɔɔ mɛ -nu 'wo- kē -na
'dhö bhē 'waa -Zlan -bha tɔng kun 'ö bhii -an -kɔ 'yaa -mɔa. 8'Yö- -kē 'dhö

-sü -wun 'gü, me -nu 'ö 'wo -de -dhɔɔbhaapè -nu -gɔ -nuadhe 'gü bhè 'ö -an -wun 'yi 'yaa 'kan -Zlan -dhè.

⁹Ka -bha 'ka, 'kaa ka -bha -tosiadhe kè me 'bhee- -dhɔɔbhaa 'ka, 'kɛɛ ka -kè -Zuu 'slööslo -zo 'kun -wun 'ka =zian' 'ö bhii -yö -ya -sü 'ka ka 'gü. -Zuu 'ö go (-Zlan waa-) Klito -an 'piö bhè, me 'ö 'yaa -ya -sü 'ka -a 'gü, kö me bhè 'yaa Klito -bha 'ka. ¹⁰'Ö -ya kè -ne Klito -yö ka 'gü, -yö 'wun gia- 'ka -ne ka bun -yö ga -sü 'ka =sɔɔn yaa -gɔ, 'kɛɛ -kèdhösü -yö ka -gɔ -Zlan -bha ka kè 'ö- wo kpengdhö 'ö wö 'dhiö bhè -a -wun 'gü. ¹¹'Ö -ya kè -ne -Zlan 'ö Yesu Klito bho ga 'gü bhè, -Zuu 'ö go -a 'piö -yö -ya -sü 'ka ka 'gü, kö yö 'ö Klito bho ga 'gü bhè -yö -dho -kèdhösü nu ka bun 'ö dho ga bhè -a -dhè -Zuu 'ö go -a 'piö 'ö -ya -sü 'ka ka 'gü bhè -a -kwa.

¹²-Ya kè -ne 'wun bhè 'kwa- 'piö -ga -sè 'ka, n dhegluzè -nu, kö pè 'ö -kè -ne 'pè 'dhö -yö kwa -bha; 'kɛɛ yaa kè -ne kwa mɛbheedhe bun 'ö -ya kè 'ö- kè -na 'ö 'kwa -tosiadhe kè -na -a -dhɔɔbhaa 'ka bhè -ne 'ö- -bha 'pè 'dhö kwa -bha. ¹³-Ya kè -ne ka ka -bha -tosiadhe -kè ka -de -dhɔɔbhaa 'ka, kö ka -dho ga; 'ö -ya kè -ne -Zuu ('ö go -Zlan 'piö bhè -a) -bha -kè ka 'gü -sü -wun 'gü, -de -dhɔɔbhaapè -nu =wa kè ka -dhè gapè -nu 'ka, kö ka -dho -kèdhösü yö. ¹⁴'Ö tɔɔ me 'saadhö 'ö -Zuu 'ö go -Zlan 'piö 'ö 'dhiö sü -an 'ka, kö -wo -Zlan gbö -nu 'ka. ¹⁵'Go mü 'zü, -Zuu ('ö go -Zlan 'piö) 'ö 'ka- yö bhè, 'yaa -Zuu 'ö dho ka -nuadhe -kè wo -a 'ka, kö -a -wun 'gü 'kaan- dɔ ka -de -wun =zɔɔng' -ta; 'kɛɛ -Zuu 'ö bhè 'ö tɔɔ -Zuu 'ö ka -kè -Zlan gbö -nu giagia 'ka. Yö -ne 'ö- -kè 'ö 'kwa -mɔa kö ('wun -ya yö kwa -bha) 'kwaan- pö -Zlan -dhè: «N Dè!» ¹⁶-Zuu 'ö bhè -ne ('ö -ya kè kwa 'gü) 'ö kwa -zo -büö -ne kwa -Zlan -bha 'nè -nu 'ka. ¹⁷'Ö -ya kè -ne -kɔ bhè -a 'dhö, kö 'kwaan- kè -Zlan -bha 'nè -nu 'ka kö pè 'ö -bhɔɔpè -nu 'ka 'ö -ya kè 'ö Dè -ya to 'ö -bha 'nè -nu -gɔ bhè kwa -ne 'ö dhoè- nu kwa -dhè 'sa. 'Yö kè- wo 'dhö bhè, kwaa- Klito -nu -ne 'ö dho to kwa -gɔ 'kɛɛ kö kwa -nu 'kwa -wa -bhö kwa 'ko -yiè' kö kwa 'tɔ -yaan bho 'ko -yiè'.

'Tɔɔbhdhe 'ö 'dhiö 'ö dho nu

¹⁸Pè do 'a- dɔ 'ö tɔɔ 'yena 'kwa- kè -na 'töng 'ö -ne -a 'gü bhè, -dankuèpè 'yaa -mü 'tɔɔbhdhe ('ö -Zlan 'piö) 'ö -bin -sü 'ka 'kɛɛ 'ö -dhe -ta dhö po -a -ta kwa -dhè 'ö dho nu bhè -a 'ka. ¹⁹Yö do bhè 'zü, -Zlan -kɔ kèpè 'saadhö dɔ -sü -mü 'siökpaatadhe 'ka 'töng 'ö -Zlan dho 'ö gbö -nu yö -a 'ka -dhegbèadhe 'gü bhè -a -gɔ. ²⁰'Ö tɔɔ 'kpongtaadhe 'ö 'ka- -ga -na bhè, yaa kè -ne -püö 'ö- wo ziö -pè -nu 'ö -an 'dhiötodhe dho kè ga 'ka -a 'gü bhè, -yö -go yö -de -a 'gü yö -kun, 'kɛɛ -yö -sü -Zlan 'ö- -da -a 'gü bhè -a -bha. ²¹-Yö -kè 'dhö 'püè- wo 'kɛɛ pè do 'ö 'yan -to -a -gɔ -pè 'ka zlöö 'ö tɔɔ: Yi do -yö nu -na, 'ö -Zlan dho 'ö -kɔ kèpè -nu 'saadhö bho 'güsiödhe -gɔ -nuadhe 'gü kö -potaasü -yaan kè -an -gɔ 'pö kö -waan kè -Zlan -bha 'nè -nu 'piö -an -bha 'tɔɔbhdhe 'gü. ²²'Kɛɛ kö kwa gia- dɔ 'kwa- wo -ne kwa- -tei' -dɔ -ne -a -kɔ kèpè -nu 'saadhö 'wo bhè -wo wo -wo 'kpɔ -na, -wo dɔ -na wo -de -wun

-zɔɔng' -ta -yaan 'dho -yaan yöë yi 'ö -potaasü dho kaa -an -gɔ -ne dhe 'ö 'dhoë- 'bë bho -a 'dhö. ²³Kɔ do bhë -ne 'ö- 'ka. Mɛ 'ö -Zuu 'ö go -Zlan 'piö 'ö kwa -gɔ -ne -Zlan -bha gbac -blɛɛzë 'dhö bhë, kwa 'plɛ kwa kwa -wo 'kpɔ -na, yi 'ö -Zlan dho kwa -bha -kë -a -bha 'në -nu 'ka -sü -wun yö -a 'ka 'ko 'dhiö, waa- kwa bun dha -yi bhë -a -lo -yi -wun 'ka. ²⁴Bhii dhasü 'ö kwa -gɔ bhë -yö pë 'ö kwa 'yaan -ne -yö -dho kë 'ö kwa 'yan 'dhoë- -gɔ -a 'ka. 'Kɛɛ kö 'wun 'ö mü 'pö 'ö tɔɔ pë 'ö mɛ 'yan 'dhoë- -gɔ 'ö yaa kë -kun bhë kö pë 'ö mɛ 'yan 'dhiö 'yaa -mü 'ö bhii pë 'ö kwa 'yan 'dhiö, kwa -dho dɔ -a -gɔ -kɔklë -ɛɛ? ²⁵'Kɛɛ -ya kë -ne 'kwa kwa 'yan 'to pë 'ö 'yaa kwa 'yan 'dhiö -a -gɔ zian-, yö -ne 'ö -ya kë 'ö 'kwa dɔ -a -gɔ kwa -zuöga 'plɛ 'ka.

²⁶-Kɔ do 'ö mɛ -nu 'ö 'kwa -Zlan -bha 'ka 'ö pë 'ö 'yan -to -a -gɔ -pë 'ka bhë 'ö- kë -na 'ö kwa bɔ -na 'wun 'gbee- -nu 'gü bhë, 'ö- 'ka 'pö; -Zuu 'ö go -Zlan 'piö bhë -yö -nu kö -yaan nu mɛ -nu 'ö 'kwa 'tëëtë bhë kwa -dhë. 'Ö tɔɔ -dhe 'kwaa -bheä' -dhe dɔ -bheä' -kɔ gia- 'ka bhë, -Zuu 'ö bhë -ya kë 'ö pë 'ö 'waa -mɔa -wa 'gü -bheä' -wo -Zlan -dhë bhë, yö -ne 'ö -kë -zo -lo -wo -nu 'ka -Zlan -dhë kwa -bha 'ka. ²⁷-Zlan 'ö -dhe yö mɛ -nu -zuö' 'piö bhë, 'ö -Zuu 'slööslö -bha -zotadhe waa- pë 'ö dho -a -dhe -a -gɔ 'yö- dɔ; bhii -Zuu -yö -bheä mɛ 'wo -Zlan -bha 'ka -an -wun 'gü -ne -kɔ 'ö- 'ka -Zlan -dhë -së -a 'dhö.

²⁸-Yö kë ka 'yaan -ne mɛ -nu 'ö -Zlan -dho -yö -an -kë 'ö -an -dhɔɔ -kë -a -bha 'wun -yö 'ko 'dhiö -kɔ 'gbloo 'piö bhë, 'wun 'saadhö 'ö nu -na -an -ta, -yö -kë -an -bha 'wun -së 'ka ('ö -Zlan -ya kë -an -dhë). ²⁹'Ö tɔɔ mɛ -nu 'ö -Zlan -yö -an sü 'dhiö bhë, -ya -kë 'dhö kö -waan bhɔ ö Gbö -bha; -yö kë 'dhö -a Gbö 'ö bhë -yaan kë Dë do 'gü dhegluzë -nu -plëëzë 'wo bhë 'saadhö, -an -dhoo 'ka. ³⁰Mɛ -nu 'ö -Zlan -yö 'wun 'ö -ne -a yö 'ko 'dhiö -an -bha 'ka bhë, -yö -an -dhɔɔ -kë; mɛ -nu 'ö -an -dhɔɔ -kë 'dhö bhë, -yö -an -kë kpengdhö ö wö 'dhiö; 'yö mɛ -nu 'ö -an -kë kpengdhö 'dhö bhë, 'yö -an -da ö -bha 'tɔbhodhe 'gü.

-Dho 'ö -Zlan -ya -kë kwa 'ka bhë -a -bha -kë -va -kɔ

³¹'Wun mɛ 'ö kwa 'dhi dho -zuö -a -bha zlöö -ga tɔɔ: -Dhe 'ö -Zlan 'dhö kwa -bha 'ka -ne, kö mɛ gbe yaa 'dho dɔ kwa -gɔ. ³²Yö 'ö yaa ö -de Gbö kuënnu ö -bhaa, 'ö- nu mɛ 'plɛ -wun 'gü bhë, -a ga 'ka- wo bhë -më 'kpaan 'pö dho dɔ -a -gɔ kö -yaan 'kun pë 'plɛ -nu kwa -dhë -sü 'ka ɛɛ? ³³Dö 'kpaan 'ö dho -mɔ -a -bha kö -yö za -lo mɛ -nu 'ö -Zlan -yö -an -ya ö -bha 'ka bhë -an tuö ee, 'ö bhii yö do -ne 'ö -mɔ -a -bha -ya pö mɛ -ne -yö kpengdhö, (-a mɛ -ne 'wun -ya -bha). ³⁴-Ya kë 'dhö kö mɛ gbe 'yaa -mɔa kö -yö za -lo -an tuö -yaan kë -an 'gü -siö' -gen 'ka 'ö bhii Yesu Klito -ne 'ö ga; 'kɛɛ -dhe 'ö ga, -yö -go ga 'gü. -Dhe -kë 'dhö -ya 'dho dhang- 'gü ö Dë -Zlan 'piö; -yö -ya -sü 'ka -a -kwɛɛ- 'gü; -dhe bhë -yö -bheä' -na -a -bha kwa -wun 'gü. ³⁵(-Ya kë 'dhö kö) mɛ gbe 'ka 'dho -mɔ -a -bha kö -yö kwa 'kan -dho 'ö Klito -ya -kë kwa 'ka bhë -a -bha; -yö -kë -saan -sü -wun 'ka oo, -yö -kë

-zuòkaankuèdhe 'ka oo, 'iin -yò -kè 'wun -wɔ mɛ -ta sü 'ka oo, -yò -kè din 'ka oo, -yò -kè 'fædhe 'ka oo, -yò -kè 'wun 'gbee- 'ka oo, 'iin -yò -kè ga 'ka oo, -an gbɛ -kɔ 'ka 'dho -mɔa. ³⁶-A -wun 'gü, -yò -bɛɛn' -sü 'ka -Zlan -bha 'sëédhe 'gü -nɛ: *Ü -wun -ga, -dhe 'po -sü 'gü, 'yi bɔ -na ga -glu 'dhiö, yò -ga 'wo yi kè -na -nɛ mɛ dho 'bhla -tuè 'ka wü zè -dhe 'gü bhè.* ³⁷Kɛɛ -Zlan 'ò kwa -dhɔ -kè bhè, kwa kwa zü -gban -a 'gü 'ò kwa to -a 'gbee- 'ka 'fɛfedhò bhè. ³⁸Bhii a- 'tei' -dɔ 'gbönggböng -nɛ pè gbɛ 'ka 'dho -mɔa kö -dhɔ 'ò -kè kwa 'ka bhè -yaan kwa 'kan -a -bha. -Yò -kè ga 'ka oo, -yò -kè -tosiadhe (-sè 'ò 'kpongtaa zò -a) 'ka oo, -yò -kè -Zlan -bha bɔmɛ -nu 'ka oo, -yò -kè 'gügbeedhe -nu 'wo dhang- 'gü -nu -an 'ka oo, -yò -kè pè 'ò kè -na -dɛɛ 'iin pè mɛ dho kè -dhia' 'piö -an 'ka oo, ³⁹-yò mekɔɔnme -nu 'wo 'kpongtaa zò -an 'ka oo, -yò -kè pè -nu 'wo dhang- -nu 'gü 'iin pè -nu 'wo kwa -lòö zò -an 'ka 'iin -yò -kè kèpè -nu 'ò -Zlan -yò -an -da -an 'ka, -an gbɛ -kɔ 'ka 'dho -mɔa 'gbɛɛdhò kö -dhɔ 'ò -Zlan -ya -kè kwa 'ka kwa Dème Yesu Klito 'gü bhè, -wo kwa 'kan -a -bha.

9 ¹'Wun 'a 'dhoè- -blɛɛ' -nɛ 'wun gia- -mü, 'ò bhii 'ma kè Klito -bha 'ka; n 'ka 'dho -sua kè, -wo 'ò 'we -na n =zuö' 'piö -Zuu 'slööslö -kwa' bhè -yò n -zo -gban -a -bha -nɛ 'wun gia- -mü. ²'Ö tɔɔ n =zuö' -yò -kaan 'kuè -sü 'ka 'ò 'wun ('ò -gban n dheglu Zuifö -nu -bha bhè) 'ò n =zuö' 'dhö =wa -bhö -sü 'gü -kplawo. ³Kö -kè -nɛ -wa -pö -dewo -Zlan -dho 'dhangga -ya n 'ka kö 'a 'kan Klito -bha n dhegluzè -nu, n -següme -nu -wun 'gü, a -dho we -a -bha, -an -bha dha -sü -wun 'gü. ⁴Wo 'ò 'wo Izlaelö -mɛ -nu 'ka, 'ò -Zlan -yò -an -kè 'ò -bha 'nè -nu 'ka, 'ò -an -ya 'ò -bha 'tɔbhɔdhe 'gü, 'ò wo -nu 'plɛ 'wo -kè -dhi 'kuè do 'gü, 'ò tɔng dɔ -an -dhè, 'ò 'ò -wo pö -sü waa- 'ò gba -sü -ya -an 'gü, 'ò pè 'tɔ go -an -dhè bhè -nɛ 'a -we -an 'ka. ⁵'Wo tɔɔ kwa dè ziizii -nu 'kpɔ 'nè -nu 'ò waa- Klito 'ò mɛbheedhe 'gü -zian', 'ò wo -nu 'ò -an -bha 'sɛ 'dhö do 'kɛɛ kö yò Klito 'ò bhè -yò pè 'plɛ -gɔ 'dhiö 'sa; yò bhè -nɛ 'ò tɔɔ -Zlan. Kö -a 'tɔ -yò kè =va =toèpö 'ka. Amen.

⁶Kè- wo 'dhö bhè yaa kè -nɛ a- -pö kö -Zlan -bha pè 'tɔ go -wo bhè -a -wun -ya 'to 'kpaan. Ka gia-, ka -yò bhè, yaa kè -nɛ mɛ -nu 'wo go Izlaelö 'gü -an 'plɛ -nɛ 'ò -Zlan -yò -an -ga Izlaelö 'nè -nu giagia 'ka. ⁷'Iin Ablaamö =suu' -ta -nu 'wo bhè -an 'plɛ 'waa -a -bha 'nè -nu giagia 'ka bhii -Zlan -ya -pö Ablaamö -dhè: *Mɛ -nu 'wo Izaakö -bha 'nè -nu 'ka -nɛ 'wo tɔɔ ü -bha -nu giagia.* ⁸Yaa kè -nɛ mɛ -nu 'wo bhɔ mɛ 'bhee- -dhɔɔbhaa -wun 'ka 'wo tɔɔ -Zlan -bha -nu, 'kɛɛ 'nè -nu 'wo bhɔ -Zlan -bha pè 'tɔ go -wo 'ka bhè 'wo Izlaelö 'gü 'nè -nu 'ka, 'ò 'wo tɔɔ -Zlan -bha 'nè -nu giagia. ⁹Pè 'tɔ 'go -wo bhè yò =ga =nɛɛ: *'Töng 'kwa- 'gü =nɛ, ('kwa dɔ -a 'gü =kwea,) -a kè =yiè' kö 'aan- nu, Saala dho 'nè gɔɔn- do kpɔ.*

¹⁰'Go mü 'zü -kɔ do bhè 'ò Lebeka -bha =kaa' 'dhö 'yò -flɛan do 'wo -kè gɔɔn- 'ka, 'ò -an kpɔa kwa 'bhema Izaakö -gɔ. ¹¹⁻¹²'Yö kè- wo 'dhö bhè, -Zlan -yò 'dhoè- mɛ sü, -a -bha 'wun -yò 'ko 'dhiö -kɔ -yò -dhö; -yò -sü -a -bha -dhɔɔ kè -wo -bha; yaa 'sü -an kèwun -nu -bha kö 'nè -nu 'wo dho bhɔ

bhë waa bhɔ kun, kö -waan 'dhoë- pö -a me =ne -a këwun -yö ya 'iin =yö -së; 'yö -Zlan -ya pö Lebeke -dhë: *Ü -bha 'në -nu 'wo bhë, -a =vazë -yö -dho yuö kë -a 'teezë -dhë.* 'Kεε kë- wo 'dhö bhë, -Zlan -ya pö 'dhö kö -yaan -zɔn =ne pë 'ö =yaa- yö 'ko 'dhiö 'saadhö ö =zuö' 'piö yö -mü; 'ö- -de -kë 'gbædhö. 13-A -wun 'gü, -yö =bæen' -sü 'ka -Zlan -bha 'sëedhe 'gü =ne: *Zakɔbô 'a- sü; 'a Ezau to.*

14 Kö kë- wo 'dhö bhë kwa dhoë- pö -Zlan 'yaa kpengdhö =a? -Abi' bhoo- ! 15 Bhii -ya pö Moizö -dhë: *Me 'a- 'piö 'a- 'yena -yö wo =ne 'a- 'yena -yö wo.* 16 =Ya kë 'dhö kö 'wun bhë yaa yö me 'bhee- dhɔɔbhaapë -bha 'iin me kë -kɔ -nu -bha, 'kεε -yö -sü -Zlan do 'ö me 'yena yö bhë -a -bha. 17-Zlan -bha 'sëedhe 'gü, -yö =bæen' -sü 'ka mü =ne -Zlan -ya -pö -gludë 'ö -kë Ezitö -segɔ 'dhiö bhë -a -dhë =ne: *Pë 'a ü -ya -a -dhë -gludë 'ka bhë 'ö tɔɔ kö 'a ma 'piigbeedhe -zɔn me -nu -dhë ü 'gü kö 'aan- kë -waan n do 'kpongtaadhe 'saadhö 'gü.* 18 'Wun bhë -a kë -kɔ =ga bhë; kö -yö 'to kwa 'yaan =ne me 'ö -Zlan 'dhoë- 'piö 'ö 'yena yö =ne 'ö- 'yena yö, 'ö me 'ö- 'piö 'ö- =gɔü' kë 'gbee-, 'ö- =gɔü' -kë 'gbee-.

'Wun 'ö -gban -Zlan -bha -naazuëdhe waa- -a -bha me 'yënnng yö -kɔ -bha

19-Yö 'dhö 'kεε =dhæ' -dhö kë me -nu -gɔ kö -waan 'kpɔ n -gɔ =woë' =ne: «Kö =ya kë 'dhö -dhe -mlë 'ö -Zlan -yö yö -a -bha zlöö 'ö me 'bhee- -bha =sɔɔn -kë yaa -sü -yö -kë -a -dhë ya =εε? Bhii pë me 'ö =yaa- -ya ö =zuö' 'piö kö -yaan kë, -a kuënnume gbe 'yaa 'dhö.» 20'Oo, me 'bhee-, -më -mü ü 'ka kö 'üien- dɔ -Zlan -wo -gɔ -ε? (=Dhe 'ka bhɔ =ne) 'ka- ma do =ne 'se gbɔ =ya ö këme -dhæ' 'kpɔ do =ne -më -kë 'ü n kë =nëdhö =a? 21 Pë 'ö -dhi gbɔdɔme -dhë =ne 'ö- -kë gbɔ 'se kpö 'ka; 'ö tɔɔ -a 'bhaa -nu =ya kë, gbɔ 'në -nu 'ö -an -bhlë 'dhö -dhö =ne 'ö -an -kë, 'ö- 'bhaa -nu =ya kë 'pö 'ö- me -nu 'wo yuö 'saadhö =kaa' 'ö -an -kë, 'kεε kö -an kë -se -yö do 'sa.

22-Kɔ do bhë =ne 'ö- 'ka -a -zo 'kun -wun 'gü, =ya kë 'dhö kö -më 'ö ka -gɔ kö 'kaan- pö -Zlan -bha -ε? 'Ö bhii 'pian do 'piö, -yö ö -bha -naadhe waa- ö -bha 'piigbeedhe -zɔn me -nu -dhë; -a -wun 'gü, -a =zuö' -kë -saa giagiawo, 'ö me -nu 'ö- -bha 'klobhɔdhe -yö -an -ma kun kö -an 'gü -yaan =siö' -bhë 'yö ö -zo -kë -an 'piö; 23'Ö =dhe =ya dhi -a -dhë 'pö 'ö ö -bha 'tɔbhɔdhe bhë -a 'piö -pë -nu -zɔn me -nu 'ö kwa 'yena -ya -kë bhë kwa -dhë. 'Ö bhii pë 'ö =yaa- -pë kë 'ö -ya -sü 'ka kwa -bha 'ka kö 'kwaan- -da -a 'gü yö -mü. 24'Ö tɔɔ me -nu 'ö -an =dhɔɔ -kë kö 'kwaan- kë -a -bha 'ka bhë 'wo tɔɔ me -nu 'wo go Zuifö -nu ziën waa- me -nu 'waa Zuifö 'ka 'ö 'waa -Zlan dɔ -an ziën, 'ö kwa dho 'kuë-. 25'Yö =bæen' -sü 'ka -a 'ka 'dhö 'sëedhe -be me 'ö Ose -ya -ya bhë -a 'gü =ne: *Me -nu 'ö 'waa ma 'segɔgüme -nu 'ka, a -dho -an -dhe ma 'segɔgüme -nu, 'ö 'se me 'ö 'yaa n -zo 'kun -se 'ka -be, 'a- -dhe n -dhɔ =kaa' -se.* 26'Ö -dhe 'wo- pö -a -bha -an -dhë: *'Kaa n -ma 'ka, 'wo dho -a pö -an -dhë 'zü -dhe do bhë -a -bha =ne wo =ne 'wo tɔɔ -Zlan 'ö 'bhee- -a gbö -nu.* 27 Ezai -de 'pö -yö 'wun -bleë Izlaelö -me -nu buëndhö =woë' =ne: *'Kö -kë =ne Izlaelö*

'segɔgiɛ -nu -wo -kè -va 'ò 'wo dho -an -zɔn -dewo 'yënnɔg 'ò -wee -yi 'kpong 'dhiò bhè -a ga -nu -dho 'kuè -sü 'ka 'dhee, -an mɛ -nu 'wo dho dha -an songdhò bhè, -an kpò -yò 'tee 'kpaan; 28 bhii Dème -dho ò -de -wo kè ò 'plɛ 'ka 'zodhò 'kpongtaa zò. 29 'Ò tɔɔ Ezai -yò 'wun -blɛɛ 'dhiò -zian' 'ò -pò: 'Ò -ya kè Dème 'piigbeeze' yaa kwa -suu' -ta -nu 'bhaa 'to -bezè kò kwa -dho kè -nɛ Sodɔmə 'dhò 'iin kò kwa -dho bho Gomɔɔ -dhe -bha -bezè.

'Wuntaɔsè 'ò Izlaelò -mɛ -wa ma

30 Pè mɛ 'ò to zlöò 'kwa dho -mɔa pò -sü -bha 'ò tɔɔ: Mɛ 'ò 'waa Zuifò 'ka 'ò waa kè -a -mɛɛ' -dhia -be 'ta 'sü -kɔ kpengdhò 'ka bhè, -wa kè kpengdhò -Zlan wò 'dhiò -an -bha -zo -yò -a -bha -sü -wun 'gü; 31 'kɛɛ kò Izlaelò -mɛ -nu 'ò tɔng 'ò dho -an kè kpengdhò -Zlan wò 'dhiò 'wo -kè -a -mɛɛ' -dhia bhè, wo 'dhò, tɔng 'dhò, -an 'kun -pè gbɛ yaa kè -dhò gbɔ. 32 Kè- wo 'dhò bhè, 'ò tɔɔ waa kè -a -mɛɛ' -dhia, kò wo 'yi -yò 'kan -Zlan -dhè wo -bha -zo -yò -a -bha -sü -wun 'gü. Pè 'ò -kè -an -zo 'piò -bezè 'ò tɔɔ wo kèpè -nu. Kè- wo 'dhò bhè, pè 'wo yò -a -bha bhè 'ò tɔɔ -guò kpò 'ò mɛ -gen 'dhò -zuò -na -a -bha, 'wo -piü -na bhè. 33 -A -de, -guò kpò 'ò bhè, 'wun -yò -gban -a -bha -Zlan -bha 'sèédhe 'gü -nɛ: -Ka -dhe -ga! -Guò kpò 'ò mɛ -gen -ya -zuò -a -bha 'wo -piü -na bhè, a -do -ya -na Siɔn -pò 'gü; -guò kpò 'ò bhè -a mɛ -piü -dhe 'yaa -gbiin; 'kɛɛ mɛ 'ò -ya ò -zo yò -a -bha, yò 'ka 'dho to ò -kɔ 'kpaan 'ka.

10 1 N dhegluzè -nu, pè 'ò n -dhè -sè giagia, 'a- -dhe -na -Zlan -gɔ Zuifò -nu -bha 'ka 'ò tɔɔ kò -wo dha. 2 Ma gia-, -a mɛ 'kò bhè a -mɔa 'a- pò; 'ò tɔɔ -wo 'siözè -Zlan -bha 'wun -nu 'gü. Kè- wo 'ò -an -bha -kè 'siözè -sü 'ò bhè 'ò 'wundɔdhe 'ò -gban -Zlan -bha bhè, 'yaa -mɔ 'kuè -sü -zè 'ka -an -gɔ bhè yò -mü. 3 -Zlan -bha mɛ -kè kpengdhò -kɔ bhè waa- dɔ; 'wo wo -de -gɔ 'slè -mɛɛ kò -waan wo -de kè kpengdhò yò -ga 'ò 'wo dhoè zlöò 'ò -Zlan -bha mɛ -kè kpengdhò -kɔ gia- ('ò bɔ Klito -ta) bhè 'ò -wa wo -ta yò -a -bha bhè. 4 'Ò tɔɔ Klito 'ò tɔɔ Moizò -bha tɔng -gɔ, mɛ -nu 'ò 'wo wo -zo yò -Zlan -bha -an -bha -kè kpengdhò -sü 'gü.

Dhasü -yò mɛ 'oo mɛ 'ò kwa Dème -wun -dhe 'wun gia- -a -bha 'ka

5 -A -wun 'gü, 'wun 'ò -gban -kè kpengdhò -sü 'ò bɔ tɔng -ta -a -bha bhè, Moizò -yò 'wun -gban -a -bha 'ò -bɛɛn -Zlan -bha 'sèédhe 'gü -nɛ: Mɛ 'ò 'dhoè -tɔng -nu 'wo -nɛ -an kun -an 'kun -kɔ 'ka, -yò -dho -kèdhösü yò. 6 'Kɛɛ -kè kpengdhò -sü 'ò -gban -zo -yò -Zlan -bha -sü -bha bhè -a -zian do 'bhaa -ga -nɛ: 'Waa- pò wo -de -zuò' 'piò -nɛ: Dò 'pò dho -da dhang- 'gü kò -yaan -yɔɔ' Klito 'ka ɛ? 7 'Iin 'waa- pò 'pò: Dò -dho -mɔa kò -yò 'dho game -nu -plöö kò -yò nu Klito 'ka 'kpongtaa -ɛɛ? 8 'Ò -ya kè 'dhò kò -wa -pò -dhè 'sa? -Wa -pò: -Zlan -wo -yò ü 'sɔɔ, -yò ü 'dhiò, -yò ü -zuò' 'gü, bhii -wo 'ò go -zo yò -sü 'gü bhè -nɛ 'yi -blɛɛ' -na bhè. 9 -Ya kè -nɛ 'bha- bho ü 'dhii, -ya -da mɛ -nu 'toodhò -nɛ 'ü- pò Yesu -nɛ 'ò tɔɔ kwa Dème 'iin 'ò 'bha- -wun -dhe

'wun gia- =ne -Zlan -ya -bho ga 'gü, ü -dho dha. ¹⁰Bhii =wa 'wun -dhe 'wun gia- wo =zuö' 'gü 'ö 'wo -kè kpengdhö; =wa wo 'dhi bho 'wun -ta =ne -wo Yesu -wun -dhe 'wun gia- 'ö 'wo dha -sü yö =ne -kɔ 'ö =been' -sü 'ka -a 'ka -Zlan -bha 'sëedhe 'gü -a 'dhö =ne: ¹¹Me 'ö 'ya ö -zo yö -a -bha, 'yaa 'to -kɔ 'kpaan 'ka. ¹²Ya kè 'dhö zlöö, kö -naa gbe 'yaa me 'ö Zuifö 'ka waa- me 'ö 'yaa Zuifö 'ka -an ziën gbo; 'ö bhii kö -an Dème =ya kè do; yö 'ö bhè =ne 'ö ö -bha =bhɔɔpè -nu nu me -nu 'wo- =mɛɛ' -na -an -dhè, ¹³=ne -kɔ 'ö =been' -sü 'ka -a 'ka -Zlan -bha 'sëedhe 'gü bhè -a 'dhö =ne: *Bhii me 'oo me 'ö 'dhoë-Dème =dhɔɔ kè, (-yö -dho nu -a -wo -bha,) 'ö -dha.*

¹⁴Yö =dhe 'kwa- =ga -sè 'ka bhè, -wo -dho -a =dhɔɔ kè -kɔklè kö waa- =wun -dhe 'wun gia- =ɛ? 'Wun 'ö -gban -a -bha, me 'ö waa- =bleɛ' -wo ma do, -wo -dho -a -wun -dhe 'wun gia- -kɔklè =ɛ? -Wo -dho -a -wo ma -kɔklè kö -a -wo pö -me -nu 'waa 'dhö ee? ¹⁵'In -Zlan -wo =bleɛ' -me -nu -wo -dho kè -dhö -kɔklè kö waa -an bɔ =ɛɛ? -A -de -yö =been' -sü 'ka -Zlan -bha 'sëedhe 'gü =ne: *Me 'ö 'wo =zuöyagluu -wun =bleɛ' -na 'ö 'wo 'wuntɔsè =bleɛ' -na =ne, -an -da plöö -sü -kpe =ga =ne!* ¹⁶'Kɛɛ kè- wo 'dhö 'pö bhè yaa kè =ne -dhe 'wo- ma bhè, me 'ple -wo wo -gɔ -dho -a -dhè sia-. Ezai -ya -to 'dhiö 'ö 'wun -gban -a -bha 'ö- pö: *Ü -wo -nu 'yi- =bleɛ bhè, dö -nu 'pö 'wo- -wun -dhe 'wun gia- -ɛɛ, n Dème?* ¹⁷Bhii kè- wo bhè -zo yö -sü -yö -go 'wun 'ö me -ya ma -a 'gü, 'ö 'wun 'ö me -ya ma yö -de 'pö 'ö go Klito -wo 'gü.

¹⁸Ya kè 'dhö kö =dheɛ' 'ö dho kè n -gɔ mü 'ö tɔɔ: Kö kè- wo 'dhö bhè, 'wun bhè -a ma 'pö waa- wo bhè ee? 'Kɛɛ =ii-; -wa -wun -ma 'ö bhii -Zlan -bha 'sëedhe =been' -yan -ya -pö: *-An -wo -yö -da 'kpongtaame -nu 'saadhö 'toodhö, 'ö -an =bleɛ' -wun -nu -wo -lo 'segɔgüdhe -nu 'wo 'ma -gbiin -an 'gü -dhe -nu -bha, 'kpongtaa -an -ta.* ¹⁹A =tun =dheɛ' kɔɔ =ne: Kö kè- wo bhè =ne 'wun bhè -a ma 'pö Izlaelö -me -nu waa- wo bhè ee? 'Kɛɛ 'sëedhe =been' -yan 'gü Moizö -ya -ye 'zü -kè 'ö- pö -Zlan -ya -pö: *A -dhoë kè 'ö 'ka -kè -drueizè 'segɔ me 'ö 'yaa 'segɔ gia- 'ka -a 'ka 'ö 'a bɔ 'segɔ 'ö 'yaa 'wun dɔ -a 'gü 'a 'wun -sè -kè -an -dhè 'ö yö ka -naa -bha.* ²⁰=Dheɛ' do 'ö bhè Ezai -ya -daa 'dhiözè -kè 'pö 'ö- pö 'sëedhe =been' -yan 'gü =ne: *-Zlan -ya -pö: Me -nu 'ö waa kè n =mɛɛ' -dhia bhè, -wo n -yö; 'ö 'a n -de -zɔn me -nu 'ö waa pè gbe -dhe n -gɔ bhè -an -dhè.* ²¹Yö =dhe 'ö yö Izlaelö -wun -bha 'ö- pö: *-Zlan -ya -pö: 'Töng 'saadhö 'ka, a n -kɔ -po 'se do 'gü -me -nu -gɔ; 'kɛɛ -an -gɔü' -bha -kè 'gbee- -sü 'gü, -wo -dho wo =taa 'ka =zian'.*

-Zlan yaa ö -kɔ bho Izlaelö 'gü

11 ¹'Wun bhè =ya kè 'dhö, kö -Zlan -kɔ 'pö- bho ö -bha 'segɔ 'gü bhè =ee? 'Kɛɛ 'ma -dhe -ga -a 'gü, -abi! Ma gia- 'a =ne, Izlaelö mi -mü n 'ka; 'ö 'a Ablaamö =suu- -ta -nè 'ka. A -go Benzame -gɔ 'gunng 'gü. ²'Segɔ 'ö -Zlan =yaa- pö 'saadhö 'dhiö =zian' =ne ö -bha -mü bhè, yaa 'dho ö -kɔ bho -a 'gü. -Ka dɔ 'dhe! 'Sëedhe =been' -yan -dhe 'bhaa 'gü, -Zlan -wodhiölome Eli -yö -kè Izlaelö -me -nu -ta -zɔn =dhia -Zlan -dhè. ³Yö- pö: *N Dème, =wa*

ü -wodhiölome -nu zë, =wa ü -bha slabhodhe -nu 'güö. 'Yö 'ma 'to do 'kpaan, 'kɛɛ -wa =mɛɛ' -na kö -waan n zë 'pö. ⁴Yö -Zlan -ya -daa -kë -a -gɔ 'ö- pö: 'Ma mɛ -lü -vuu 'slaplɛ 'bhaa -ya -de -ta n -ma 'ka 'kpa 'pɛ-; mɛ 'wo bhë waa -lo wo kpɔn 'gü -zlan 'wo- -dhe Baalö bhë -a 'dhiö. ⁵Kɔ do bhë -a 'ka, dɔ -de 'kwa- wo =dɛɛ =nɛ, mɛ 'bhaa -nu -wo -dhö 'ö -Zlan -bha 'glusè 'gü 'ö -ya -an 'sü -ya -an -ya -de -ta. ⁶An -ya 'ö- wo -de -ta bhë, -yö -go -a 'gü -a -bha 'glu -kë -së -sü -wun 'gü; yaa 'sü -an këwun -nu -bha. 'Ö bhii 'yaa 'dhö -bezë kö -Zlan -bha 'glusè bhë 'wun -ya 'gü.

⁷Kö kwa -dhoë pö =dhë 'pö bhë? Kö kë 'püë- wo =nɛ, pë 'ö Izlaelö -mɛ -nu -wo -kë -a =mɛɛ' -dhia bhë, -a yö 'pö waa- wo bhë ee, 'iin -dhë? Kë- wo bhë, mɛ -nu 'ö -Zlan -yö -an sü 'ö -an -ya -de -ta ö -bha 'ka bhë =nɛ wo 'sloo 'wo- yö. Me -nu 'wo to 'saadhö, -an -kɔ 'yaa -mɔ -a ma -sü -bha ⁸=nɛ -kɔ 'ö =bɛɛn' -sü 'ka -a 'ka -Zlan -bha 'sëédhe 'gü bhë -a 'dhö =nɛ: -Zlan -ya -an -zo -ta -a 'gü -wun -nu 'plɛ yö yaan; bhii =wa pë -nu -ga, 'waa -dhe yö -a 'gü 'iin =wa 'wun -nu ma, 'yaa 'to -an 'toodhö; 'ö- 'ka 'dhö dɔ 'kwa- wo =dɛɛ =nɛ -a 'gü. ⁹'Yö Davidö -ya pö 'pö: -An -de -bha 'wlaan- kédhe -nu -wo -kë -an 'kundhe 'ka, -yö -kë -an -gɔ 'sɔ 'ka -wo -püö -a 'gü; -an 'klo -yö bhɔ; ¹⁰-an 'yënnɔ -yö trö kö =kun 'ö 'wo -dhe yö. -Bhö -a kë kö -wo 'to -kplawo =nɛ mɛ -kë =nuadhe 'gü.

¹¹'Yö =ya kë 'dhö kö Zuifö -nu 'wo bhë -an -gɛn =ya -zuö 'wun -nu 'gü, =wa -püö, kö -püö 'plɛ 'wo- wo bhë =ee? -Yö n 'gü =nɛ -abi! 'Kɛɛ kë- wo 'dhö bhë, -an -bha këwun yaa bhë -a -wun 'gü yö =ga 'ö 'segɔ mɛ -nu 'ö 'wo to 'ö =wa dhasü yö bhë. -Yö kë 'dhö kö Zuifö -nu -waan kë =druɛizë bhë. ¹²'Ö =ya kë =nɛ Zuifö -nu -bha -kun -a 'ka -sü -ya kë 'següme -nu 'wo to -an -bɔ -a -ta -pɛ 'ka kö -waan 'wun -së yö, ka gia- -ka -dhe -ga mü 'dhe! -Yö -dho kë =dhë mü kö wo 'wo bhë, -wo kë dhame 'ka, 'ö tɔɔ -a 'piö -pɛ 'ö dho kë bhë -yö -dho kë -së 'gblüünzë.

Dhasü 'ö mɛ -nu 'ö 'waa Zuifö 'ka 'ö -an -bha 'ka

¹³Me 'kaa Zuifö 'ka, -ka ka 'to 'to! 'Ma -dhië' ka 'piö. N -ma -kë Yesu Klito -bha bɔmɛ 'ka -sü 'ö mɛ 'kaa Zuifö 'ka 'a- 'ka ka ziën bhë, -yö n =zuö' 'glu -dhi. ¹⁴-Yö n =zuö' 'piö =nɛ -a -kë 'dhö -sü 'ka, -yö -dho ye n -següme -nu 'bhaa -nu -bha kö -waan kë =druɛizë. =Ya kë 'dhö, -wo -dho wo =zuö' =dhië-, 'ö- mɛ 'bhaa -nu -wo dha. ¹⁵'Ö tɔɔ =dhe 'ö 'wo -kan -Zlan -bha 'ö 'ö -kɔ bho -an 'gü 'töng kpö 'bhle -bha, =nɛ 'ö 'kpongtaame 'wo to, 'wo -dhi -Zlan 'ka. Pë 'ö- kë -kɔ 'dhö bhë, ka gia- 'ka -dhe -ga -a 'gü, yi 'ö -Zlan dho 'ö -kɔ kpɔa -an -gɔ bhë, -a =tɛi' ka 'dho kë =nɛ game -nu -bha -go ga 'gü -sü 'dhö aa?

¹⁶'Wun =zuan' do =ga =nɛ: =Ya kë =nɛ =bluu'- 'wo dho -a nu -Zlan -dhë, =waa- 'klu 'sü -a -ta =waa- nu -a -dhë, kö -a -to 'dhö -sü -bha -kë -a -bha 'ka -sü bhë yaa kë mɛ 'plɛ 'yaan aa! 'Iin =wa 'lü yun 'sü =waa- -zɔn -Zlan -dhë, kö -më 'ö to zlöö kö 'lü 'ö bhë -a -kɔ -nu -waan 'kun -kë -Zlan -bha 'ka =süë'

εε! ¹⁷Izlaelö -mε -nu 'ö 'ka -an -ga -na bhë, -wo -nε olivie -lü 'wo- ta 'ö- -ko -nu bhë 'ö =wa -an 'kan -a 'dhö; 'yö bhi 'ö 'bhaa Zuifö 'ka, 'ü -nε 'blü olivie -lü -ko 'ö 'wo- sü 'ö 'wo- yö -a pin =taa -a 'dhö (-nε -ko 'ö pë ta -ko -zɔn -mε -nu 'dhoë- kē -na -a 'ka 'manglo -lü -nu 'ka bhë -a 'dhö). 'Yö -dhe 'wo ü -ya mü bhë, pë -nu 'ö olivie -lü bhë 'wo- 'gü bhë, =wa kē ü -bha 'ka zlöö. ¹⁸-A -wun 'gü ü -dua' 'yaa -mü kö olivie -lü 'ö bhë -a -ko -nu 'wo -an 'kan bhë ü -an bho yunnɔ. 'Ö bhii (-a -ko -nu 'wo -an -kan bhë) waa kē -dhö kö -waan -an 'kan 'üën- -ya -an pin =taa, ü -dhoë kē -dhë -bezë 'ö 'ü ü -de 'sü -na =va -nεε. 'Kεε -yö kē ü 'yaan =nε 'lü bhë -a yun -nu =nε 'wo ü bun 'ü =yaa' bhë; bhi kun 'ü- yun -nu bun.

¹⁹Ü -dho -mɔa 'ü- pö: «-Wa -ko -nu -kan kö 'aan- -ya -an pin =taa.» ²⁰-Yö 'wun gia- 'ka. -Dhe 'ö -kē -an -bha -yadhe 'ka -bezë bhë, 'go 'wo- wo -a -bha bhë 'ö tɔɔ Yesu Klito -wun -dhe 'wun gia- -sü yaa kē -an -gɔ. Ü -ya mü -ko =ga 'ö bhë, bhii bhi -zë ü -we Yesu Klito -wun -bha. 'Kεε -bhö ü -de 'kun -de -sü =va -gɔ. -A kē -së. ²¹'Ö tɔɔ Zuifö 'ö -an pin gia- 'dhö -mü bhë, =dhe 'wo -an bho -na mü bhë kö -yö kē ü 'yaan =nε 'bhaa pë gbε 'ka mü. ²²Bhi gia-, -bhö -dhe -ga bhë 'sa. -Zlan 'ö bhë -a -bha 'glu -kē -së -ko waa- -a -bha -kē kpengdhö -ko =ga 'ö bhë. -Yö 'dhiö-, mε -nu 'ö 'waa- =bhlë -ya -an 'ka 'kεε bhi -zë -yö 'lëälë ü 'ka. Kö -dhe 'ü- -bha -a -bha 'glusë 'gü bhë, ü -zo kē ü -de 'piö 'yaa 'pö ü -dho go mü =nε 'lü -ko 'wo- -kan -a 'dhö. ²³'Ö =ya kē =nε Zuifö -nu =wa 'go wo -bha =gɔü' 'gbee- 'gü, -wo -dho -an -ya -an -yadhe 'wo -kē -a -bha 'dhiö bhë -a -bha. 'Ö tɔɔ -Zlan -ko -mɔa kö -yö -an -ya wo -yadhe -blæzë bhë -a -bha =nε 'lü -ko 'dhö 'zü. ²⁴'Wun -nu bhë -a mε 'ö -dhö, -kwaa 'piö -ga -së 'ka. Bhi 'ö 'bhaa Zuifö 'ka bhë, ü -kē -nε 'blü olivie -lü -de -ko gia- 'dhö. 'Yö 'wo ü -kan 'wo ü -ya olivie -lü 'wo- ta wo -de -kwaa' bhë -a -bha -a 'dhö, 'kεε kö ü -bha -kē 'kpongtaa -sü 'ka, ü -bha -ya -dhe gia- 'yaa kē 'dhö. 'Ö Zuifö -nu 'dhö olivie -lü 'wo- ta bhë -a -de -ko -nu 'ka. =Ya kē 'dhö kö -an -yö -an pin =taa -sü 'yaa 'gbee-.

Dhasü -kaanta 'ö dho kē Izlaelö -mε -nu -bha 'ka

²⁵Dhegluzë -nu, 'wun do 'a- 'piö kö 'a -dhe 'po -a -ta ka -dhë, -yö kē 'dhö kö -kun 'ö 'ka dho ka -de sü =va 'ö tɔɔ: Izlaelö -mε -nu -ko 'pian do 'to -ya ta; 'waa -mɔa kö 'wun 'ö 'wun gia- 'ka -wa ma. 'Kεε -yö kē ka 'yaan =nε -a 'piö 'ka 'dho kē =gbiin gbɔ, -yaan 'dho -yaan yöë mε -nu 'waa Zuifö 'ka 'ö 'wo dho kē dhame 'ka, -an 'dhiö -mɔ 'kuë -yi -bha. ²⁶Izlaelö -mε -nu -todhösü dha -ko 'wo dho dhaa 'ö =bεen' -sü 'ka -Zlan -bha 'sëedhe 'gü 'ö tɔɔ: -Zlan -ya -pö: *Mεdhame -dho go Sɔn 'gü, 'yö dho 'wun yaa -suu' -'saadhö bho Zakɔbö =suu' -ta -nu -bha.* ²⁷'Ö =ya kē =nε 'ma -an -bha =sɔɔn yaa bho -an -bha kö -dhi 'kuë- 'ö dho kē yi -nu yi ziën bhë, kö =ya yö 'sei =nε bhë.

²⁸-Kwa -dhe -ga 'dhe! =Dhe 'ö Zuifö -nu -wo -ko 'wuntaɔsë ('ö -gban Yesu Klito -bha -a) 'ka bhë, yö kun 'ö 'wo -kē zlöö -Zlan yaagüme 'ka bhë -a!

'Kɛɛ kɛ- wo 'dhö bhë 'wun bhë -yö -kë zlöö ka -bha 'wun -së 'ka. 'Kɛɛ -ya kɛ -a mɛ 'ö -gban mɛ -nu 'ö -Zlan -yö -an -ya -de -ta -a -wun 'ka, wo -nɛ 'ö -Zlan -ya -dhɔ -kë -an 'bhɛma -nu 'ka. ²⁹'Ö tɔɔ mɛ 'ö -Zlan -ya ö -kɔ 'yɛ -a -bha, 'ö -yaa- dhɔɔ kɛ kö -yaan kɛ -a -bha 'ka, 'ö -ya pɛ 'tɔ 'go -a -dhɛ, 'iin -ya pɛ -nu nu -a -dhɛ, 'yaa ö -wo bho -a -gɔ 'zü pin -taa. ³⁰Kë- wo 'kpa bhë, ka -Zlan -wo -lö 'gü; 'kɛɛ zlöö -nɛ 'ka -da -Zlan -bha mɛ 'yena 'gü 'ö bhii Zuifö -nu ('wo kɛ -a 'gü bhë) -wa -wo -lö 'gü. ³¹'Yö -dhɛ 'wo -Zlan -wo -lö 'gü 'dhö -nɛ 'ö 'ka -da -Zlan -bha mɛ 'yena yö -sü 'gü; 'kɛɛ -yö kɛ 'dhö kö wo -de 'pö -an 'yena -yö wo -sü bhë -waan -a dɔ. ³²'Wun -nu bhë -wo -kë 'dhö bhii -Zlan -yö -we -a -bha kö mɛ 'plɛ -wo kɛ -a -bhlɛ -siö -mɛ 'ka -yö kɛ 'dhö kö -yaan -a -zɔn mɛ 'plɛ -dhɛ -nɛ 'ö mɛ -nu 'yena -yö.

³³-Zlan -bha -bhɔɔpɛ -nu bhë, -wo 'gblüünzë -dhɛ! -A -ga 'ka- wo -na bhë, -a -bha 'kpaakpadhe waa- -bha 'wundɔdhe bhë -an 'piö -yö -gbiin 'dhɛ! Dö dho -mɔa kö -yaan pö pɛ mɛ -nɛ -Zlan -ya -kë -nɛdhö =e? Dö 'ö dho -mɔa kö -Zlan -bha 'wun -nu 'ö- yö -na 'ko 'dhiö bhë -yö -dhɛ yö -an 'gü ii? ³⁴-A -wun 'gü, -yö =bɛɛn' -sü 'ka -Zlan -bha 'sëedhe 'gü -nɛ: Dö 'ö -Zlan -zuö' 'piö -wun dɔ =ɛɛ? Dö dho -mɔa kö -yö kɛ -Zlan -zɔlakpaɔmɛ 'ka ɛɛ? ³⁵Dö 'ö -ya dɔ 'dhiö do -ya pɛ -nu nu -Zlan -dhɛ kö -a -yɛ 'zü -wun -yaan kɛ -a -bha -ɛɛ? ³⁶'Ö bhii pɛ 'plɛ -yö -go -a kwɛɛ; yö -nɛ 'ö pɛ 'plɛ -da, 'ö pɛ 'plɛ 'dhoë- -bha 'ka; kö -Zlan 'tɔ -yö bhɔ =toëpö 'ka! Amen.

-Tosiadhe -dëü 'wo- -kë -Zlan -bha 'ka

12 ¹N dhegluzë -nu, -dhɛ -kë -nɛ -Zlan -bha mɛ 'yena yö -sü bhë 'ka -da -a 'gü bhë, a- -dhɛ ka -gɔ kö 'ka ka -de -ya -de -ta -Zlan -bha 'ka ka -bha -tosiadhe kɛ -sü 'ka -a -zo 'kun -wun 'ka. Sla- 'ö 'ka dho -a bho zlöö bhë 'ö bhë. -A -kë 'dhö -sü -nɛ 'ö tɔɔ -a -dhɔ kɛ -sü giagia 'ö 'ka dhoë-wo. ²Kö -kun 'ö 'ka ka -de -to 'kpongtaapɛ -nu 'wo zö -an 'piö; 'kɛɛ -ka ka -kwaa- ka -de -zü -Zlan kwɛɛ kö -yaan ka -dhië' -kwaa ka -bha 'wundɔdhe 'gü -zian' 'ö 'plɛ 'ka. -Kɔ bhë -nɛ 'ö -ya kaa 'ö 'ka dho -Zlan -zo 'kun -wun dɔa, 'ö bhii ka -dho pɛ 'ö -së 'ö- -wun -ya -zo kun 'ö 'wun -zaa' -sü 'yaa- -bha -a dɔ.

³Mɛa-, -ka ka 'to kɛ n -ma, n -ma -kë ka -daan' -mɛ 'ka -sü 'ka -Zlan -bha 'glusë 'gü; a- -pö ka 'saadhö ka -dhɛ: Kö -kun 'ö -zotadhe -nu -wo -kë ka 'gü -nɛ ka 'gianzë 'wun 'bhaa 'gü; 'kɛɛ 'ka 'wun -nu dan 'kuë ka -zuö' 'gü, -yö kɛ -zo yö -sü 'ö -Zlan -ya nu ka -dhɛ bhë -a -naa 'gü. ⁴-Ka -dhɛ -ga 'dhɛ! Kwa mɛdhe bun 'gü, kwa dɔ -nu -wo kwa -bha =va; 'ö- mɛ 'ö -dhö, 'ö- këyuö 'dhö -dhö -de -ta. ⁵-Kɔ do bhë 'ö- 'ka kwa 'ka; kwa -plëzë; 'kɛɛ kwa -dho 'kuë- -sü -yö do kwa -bha -kpa Yesu Klito -bha -sü 'gü, 'ö 'kwa- 'ka 'dhö -nɛ bun do dɔ =plëzë -nu 'dhö. ⁶Mɛ 'ö 'kwa bhë 'saadhö, mɛ 'ö -dhö, gbao 'ö -Zlan -ya -kë -a -dhɛ 'kpaan 'ka, -yö -dhö, 'ö 'kwa dho yuö kaa. 'Ö -ya kɛ -nɛ -Zlan -ya gbao kɛ ü -dhɛ kö 'üën- -Zlan -wo 'dhiö -lo, kö -bhöë kɛ -nɛ -kɔ 'ö ü -bha -zo -yö -Zlan -bha -sü 'dhoë- 'ka bhë -a 'dhö. ⁷Mɛ 'ö

-Zlan -ya gbaɔ kɛ -a -dhɛ kɔ -yaan pɛ -nu kɛ mɛ -nu -dhɛ, kɔ -ya kɛ. Mɛ 'ò dho mɛ -daan', kɔ -ya kɛ. ⁸Mɛ 'ò -Zlan -ya gbaɔ kɛ -a -dhɛ kɔ -yaan mɛ -nu 'wo to -an -faan' mɛ, kɔ -a -dua' -mü -ya kɛ. Kɔ mɛ 'ò -bha -kɛ pɛ -nu -nu mɛ -nu -dhɛ -sü 'ka, -ya kɛ 'kpaan 'ka ò -zuöga 'plɛ 'ka; kɔ mɛ 'ò -bha -kɛ 'dhiö -sü mɛ 'ka -sü 'ka -ya -kɛ 'slɛ 'ka. Kɔ mɛ 'ò -bha -kɛ -nu 'yename -nu -dhɛ -sü 'ka, -yö ò -bha kɛ -zuögludhi 'ka.

⁹Dhɔ 'ò 'ka -ga -na bhɛ, -a -dua' -mü kɔ -yö kɛ -zuö' 'puu 'ka. -Ka 'kan 'wun yaa -bha, 'ka -klu -zian' 'wun -sɛ -bha. ¹⁰-Ka ka 'ko -nu -dhɔ kɛ -nɛ -kɔ 'ò dhegluzɛ -nu 'dhoɛ- kɛ -na -a 'ka bhɛ -a 'dhö, 'iin kɔ 'ka kɛ 'siözɛ ka 'ko -nu -bhlɛ -ya -sü 'gü. ¹¹-Ka pɛ -nu kɛ -zɛi -zɛidhö; kɔ -kun 'ò 'ka -kɛ 'fiasü. -Ka yuö kɛ kwa Dɛmɛ -dhɛ ka -zuöga 'plɛ 'ka! ¹²Ka -zuö' 'glu -yö dhi pɛ 'ò ka 'yan 'dhoɛ- -gɔ bhɛ -a -wun 'gü. Ka -zuö' -yö kɛ -saa, ka -bha -bɔ 'wun 'gbee- -nu 'gü -sü 'gü. -Ka kɛ -naazɛ -bhea' -sü 'gü! ¹³-Ka nu ka dhegluzɛ -nu 'ò pɛ -wun -ya yö -an -bha -an -dhɛ, kɔ mɛ -nu 'wo nu -na ka plöö 'ma bhɛ, 'ka -an -nia 'kun -sɛ!

¹⁴-Kaa -dhe -Zlan -gɔ kɔ -yö 'dhuɛ- 'kpɔ mɛ -nu 'ò 'wo 'wun wɔ -na ka -ta bhɛ -an -bha; kɔ -kun 'ò 'ka -pö -yö 'dhangga -ya -an 'ka. ¹⁵Mɛ -nu 'ò 'wo -kpɛ 'gü, ka -nu ka -zuögludhi kɛ 'ko -bhaa! Mɛ -nu 'ò -an -zuö' 'dhö -kaan 'kuɛ -sü 'ka, -ka -an -zuö' -dhuɛ'. ¹⁶Mɛ -nu 'ò ka -nu 'ka ka 'kuɛdhö bhɛ, ka -nu -ka dhi ka 'kuɛɛ; kɔ -kun 'ò 'ka ka -de sü =va, 'kɛɛ -ka kpa mɛ -nu 'waa wo -de 'sü =va -an -bha! Kɔ -kun 'ò 'ka ka -de sü mɛ 'kpaakpa -nu 'ka!

¹⁷Kɔ -kun 'ò 'ka 'wun yaa 'pɛ bho mɛ -gɔ 'wun yaa 'ka; -kaa kɛdhe -mɛɛ' -zian' kɔ 'kaan- 'wun -sɛ kɛ mɛ 'plɛ wö 'dhiö. ¹⁸-Ka ka 'gü dɔ 'gbee- kɔ -zuöyagluu -bha -kɛ kaa- mɛ -nu ka ziɛn -sü bhɛ, -yö 'go ka 'gü. ¹⁹N dhegluzɛ -nu, kɔ -kun 'ka ka -de -wun -ta -ko zɛ; 'kɛɛ -kaa 'to -Zlan -gɔ -a -bha -naazuɛdhe -ya kɛ, 'ò tɔɔ -yö =bɛɛn' -sü 'ka -Zlan -bha 'sɛɛdhe 'gü -nɛ: *Kwa Dɛmɛ -ya -pö: Ma -nɛ 'a dho ü -ta -ko zɛ, 'ò pɛ 'wo- -kɛ bhɛ, 'a dho -a 'pɛ bho -an -gɔ.* ²⁰'Yö- pö 'zü: =Ya kɛ -nɛ ü yaagüme =ya -ya dɛn 'ka, -bhö -bhöpɛ nu -a -dhɛ -ya -bhö; 'yi mü -dhɔ =yaa- 'kun, 'yi nu -a -dhɛ -yö -fö bho ò -bha. -A -kɛ 'dhö -sü 'ka, -a -tɛi' -yö -kɛ -nɛ -dhe ü 'siö -dhuu -da -a -bha 'kuɛdhö -a tuö -a 'dhö. (*'O bhii pɛ 'ò -kɛ ü 'ka bhɛ, -a lɛ- -dhoɛ kɛ.*) ²¹Kɔ -kun 'ò 'ü ü -kwaa- ü -de -zü 'ò 'wun yaa -yö sɔ ü -ta. Ü -bha 'wun -sɛ kɛ -sü 'gü, -bhö 'to 'wun yaa -ta -a 'gbee- 'ka.

'Wun -ma -wogbiinme -nu -ta -sü 'sɛ 'gü

13 ¹Mɛ 'saadhö =dua' -mü kɔ -yö ò -gɔ =yɔɔ'- mɛ 'ò -wogbiindhe 'dhö -an -gɔ 'sɛ 'gü -an -dhɛ 'ò tɔɔ -wogbiindhe mɛ 'kò -dhö, kɔ -Zlan -nɛ 'ò -ya. -An 'plɛ -wo -go -Zlan 'piö. ²=Ya kɛ 'dhö kɔ mɛ 'ò =ya -gɔügbeedhe kɛ -wogbiindhe 'ò 'sɛ 'gü -a -ta kɔ mɛ -nu 'ò -Zlan -yö -an -ya 'sɛ =kɔɔn -sü 'ka bhɛ, =ya dɔ -an -gɔ 'yɛnng -nɛ bhɛ. Mɛ 'oo mɛ 'ò 'dhoɛ- dɔ mɛ -nu 'wo 'dhö bhɛ -an -gɔ 'yɛnng kɔ =ya -Zlan -bha za -lo ò -de tuö -nɛ bhɛ. ³'O tɔɔ 'dhiö -sü mɛ 'ka -mɛ -nu 'wo bhɛ, yaa kɛ -nɛ 'suö 'wo

dhoë- wo -an -dhë 'kpaan 'ka yò kun. 'Kεε me 'ò 'wo 'wunyaakème 'ka -ne, 'wo dho suò me -nu 'wo bhë -an -dhë. 'Ö -ya kè -ne 'bhaa- 'piö kö 'ü suò -wogbiindhe -nu 'wo 'se 'gü -an -dhë, kö -bhö 'wun -së kè kö ü -wun 'yi -yaan 'kan -an 'dhi. ⁴'Ö tɔɔ me -nu 'wo -ya 'dhö bhë, -wo -ya -Zlan -bha yuö 'dhiö ü -bha 'wun -së 'gbloo 'piö. 'Ö -ya kè -ne 'bha 'wun yaa kè, kö -bhö 'suò -an -dhë. Bhii -ya 'wo- wo ka -gɔ 'dhiö 'ò 'wo 'wunyaakème -nu 'klo bhɔ -na 'ò 'ka -an -ga -na bhë, waa -ya 'kpaan. 'Ö tɔɔ -Zlan -ne 'ò -an -ya kö -a -bha -naazuédhe -yaan nu me -nu 'ò 'wo 'wun yaa kè -na bhë -an -ta. ⁵-A -wun 'gü, -me 'ò -dhö -a -dua' -mü kö -yö 'wun ma -wogbiindhe -nu 'wo 'se 'gü -an -ta kö -Zlan -bha -naazuédhe -yaan 'san -an 'ka 'iin kö =zuöyagluu -yaan kè -an -gɔ.

⁶Pë 'ò- -wun 'gü 'ò 'ka 'nii- =sɔnnɔ' bho -na 'ò bhë, 'ò tɔɔ me -nu 'ò 'wo- -yuö 'piö bhë, -Zlan -bha yuö -ne 'wo- 'gü kö -waan -a kè -a kè -kɔ 'ka. ⁷Me -nu 'ò -an -bha 'pë 'dhö ka -bha, -kaa bho -an -dhë. Me -nu 'ò 'ka dho 'nii- =sɔnnɔ' bho -an -dhë, -kaa bho -an -dhë. Me -nu 'ò 'wo -bhlëyame 'ka, -kaa -an -bhlë -ya, 'iin me -nu 'wo -sü =va -me -nu 'ka, -kaa -an 'sü =va.

-Dhɔ -kè 'kuë -sü

⁸Kö -kun 'ò me gbë -bha 'pë- -kè ka -bha -a 'ke yaa kè -dhɔ 'ò 'ka dhoë- kè ka 'ko -nu 'ka, -a 'pë 'ka. Me 'ò =yaa- -dhɔ kè me -nu 'wo to -an 'ka, kö pë 'ò tɔng -ya pö bhë =yaa- -bhlë -ya. ⁹'Ö tɔɔ tɔng dɔ -wo -nu 'wo -kè kö -kun 'ü -ziö me gbë -bha dhe 'piö, 'iin 'ü ü -gɔn to 'ü -ziö ü 'bha dhe -bha gɔɔn- 'piö 'ka bhë, 'ò- 'bhaa -nu -wo -kè kö -kun 'ü me zë, kö -kun 'ü -kwaan, kö -kun ü -ya pë 'ò me gbë -gɔ -a -dhɔ 'ka bhë waa- -a me -nu 'wo to 'saadhö, -wo -mɔa -wo -an 'dho 'kou do tɔng dɔ -wo do 'ka, -wa pö: -Bhö ü -ya 'yɔɔ -dhɔ kè -ne ü -de 'dhö.

¹⁰Me 'ò =yaa- -dhɔ kè me 'ka, kö 'wun yaa -kè me 'ka -me 'yaa -mü. Me =yaa- -dhɔ kè me 'ka, kö tɔng dɔ -wo -ne 'ò- -bhlë -ya ö 'plë 'ka bhë.

-De -pë kè -sü 'ò -dhö Klito -bha nu -sü -wun 'gü

¹¹-Dhe 'ò -kè -ne 'töng 'ò 'kwa dɔa -ne, -yö ka 'yaan -ne 'töng -kaanta -mü bhë, kö -a 'töng -ya -lo kö me 'ò -dhö -yö 'go yiö, -yö -ya ö 'yaan. 'Ö tɔɔ 'töng 'ò 'kwa dɔa -ne -a 'gü, dhasü -ya yö kwa 'ka -klöö'. 'Yaa -ne -kɔ 'ò- 'ka 'dhiö kö 'kwa Yesu Klito -wun -dhe 'wun gia- bhë -a 'dhö. ¹²Gbenɔ -ya 'dho -gbiin, -dhe 'po -sü -ya yö -klöö'. Pë -nu 'kwa -kè -an 'gü kö kwaa kè pë dɔ -dhia -kun -ne me- -kè -dhetiidhe 'gü bhë, -kwa 'kan -an -bha; 'ò -dhe -kè -ne kwa 'yan -ya 'po =ne pë 'wo- pö kwa -dhepuudhe 'gü -a 'dhö bhë, kö 'kwa kè -ne me- -kè -dhepuudhe 'gü 'ko zë -sü 'ka -Zlan -bha 'ko =zaa' -piö -nu 'ka. ¹³Kwa 'ta -sü -kɔ -yö kè kpengdhö -ne -kɔ 'ò- 'ka -dhe 'po -sü 'gü -a 'dhö. -Kwa kwa -de 'kun pë -nu -kè -ziögɔüsüzë -gɔ; -kwa 'kan -de -nu yɔ 'yi -dhë -sü -bha; -kwa kwa bo pë yaa kè -sü 'wo dho -a 'ka bhë -a 'ka 'dhiö bhë -a 'ka, -to pë yaa -nu din 'piö -sü -nu 'dhinaa -nu, =druɛi -nu -an 'ka. ¹⁴'Kεε -këdhösü -dëü 'ò kwa Dème

Yesu Klito 'gü bhë -kwa kē kwa -bha -ne sɔ 'dhö. Kö -kun 'kwa kwa -kwa kwa -de -zü 'ö kwa me -dhe -dhɔɔbhaapë -nu yaya -wo sɔ kwa -ta.

Kö -kun 'kwa za dɔ kwa dheglume -bha

14 ¹Me 'ö 'tëëtë -zo yö -sü 'gü bhë, -ka 'we -a -wun -bha ka kpö 'gü -kpe 'ka! Kö -kun 'ka -wun -blee -a 'wun yö 'ko 'dhiö -kɔ -wun 'gü 'iin -a kēpë -nu -wun 'gü. ²Ö tɔɔ me 'bhaa -yö -dho kē -dhö 'ö -mɔa 'ö pē 'ple -bhö kö -a 'tian 'yaa 'dhö; 'kē kö me 'ö 'tëëtë -zo yö -sü 'gü bhë, 'toodhe -nu -ne 'wo tɔɔ -a -bhö -pē. ³Ya kē 'dhö kö me 'ö pē 'ple -bhö, -a =dua' 'yaa -mü kö me 'ö 'yaa pē 'bhaa -nu -bhö bhë, -ya -wun yaa =blee' -iin -ya bho yunng; 'iin 'zü kö me 'ö 'yaa pē 'ple -bhö bhë, -a =dua' 'yaa -mü kö me 'ö pē 'ple -bhö -me 'ka bhë, -yö za dɔ -a -bha. 'Ö tɔɔ me 'wo 'dhö bhë 'saadhö, -Zlan -yö ö -kɔ -kpɔ -an -gɔ ö 'piö. ⁴Me -gwaa =ple -zē 'wo bhë, -kwa -an -zɔn yuö -kē me -dhë -me 'ka, 'kwa -ga 'kwee-! Ü -bha -më -wun 'ö 'gü, 'ü za dɔ -an -bha -ee? -Yö yuö kē oo, -yö 'fia -sü oo, -a -gɔme -ta -wun -mü. 'Kē kē -wo bhë, -yö -dho yuö kē ö -gɔme -dhë 'ö tɔɔ kwa Dëme -kɔ -mɔa kö -yö nu -a -dhë.

⁵Me 'bhaa -wa -pö -dhekpacyi -nu -wo -dhö 'ö -an -wun 'dhö 'gbee -an 'bhaa -nu -bha. 'Kē kö me 'waa gbe -nu -wo -dhö 'pö 'ö 'wo -pö -na -dhekpacyi -nu 'ple -wo dosen. Me 'ö 'ka bhë 'saadhö -yö kē ka 'yaan -ne -kɔ 'ö -'ka ka =zuö' 'piö 'ö ka =zuö' 'dhö =waannu -süë' -a -wun 'gü bhë, -kaa kaa! ⁶Me 'ö -dhekpacyi -nu 'bhaa -wun kē -na 'gbee -'ö -ziö -a 'ka -a 'bhaa -nu -ta bhë, -ya -kē 'dhö kwa Dëme =bhlë -ya -sü 'ka. Me 'ö pē 'ple -bhö -me 'ka bhë 'pö, -ya -kē 'dhö kwa Dëme =bhlë -ya -sü 'ka, 'ö bhii -yö -Zlan zuö -pö ö -bha -bhöpë bhë -a -wun 'gü. 'Yö me 'ö 'yaa pē 'ple -bhö, yö -de 'pö, -ya -kē 'dhö kwa Dëme =bhlë -ya -sü 'ka; =ya kē 'dhö, -yö -Zlan zuö -pö 'pö. ⁷Ö tɔɔ ziö 'kwa -wo -na 'saadhö bhë, me gbe 'yaa -tosiadhe kē ö -de -bha 'ka 'iin me gbe 'yaa ga ö -de -bha 'ka. =Ya kē -ne kwa -dhö, kö kwa -dhö kwa Dëme -bha 'ka; ⁸'ö -ya kē -ne 'kwa ga, kö kwa -ga kwa Dëme -bha ga 'ka. 'Kö -kē -ne kwa -tosiadhe -kē oo, kwa -ga oo, kwa 'saadhö kwa kwa Dëme -bha 'ka. ⁹Ö tɔɔ Klito -yö -ga, 'ö go ga 'gü kö -yaan kē me -nu 'wo 'bhee -waa -me -nu 'wo ga 'gü -an -bha Dëme 'ka. ¹⁰'Kē bhi -zē, ü dɔ -dhë 'ü za dɔ ü dheglu -bha -ee? 'Ö bhi -de 'pö 'dhee, ü ü dheglu -san -zē -kɔklë -e? -Yö kē ka 'yaan -ne kwa 'ple kwa -dho -wo -Zlan 'dhiö kö -yaan kwa -bha za 'kan, ¹¹bhii pē 'ö =been' -sü 'ka -Zlan -bha 'sëédhe 'gü -ya -pö: *Dëme -ya -pö: A 'bhee-, a -dhö. Me 'oo me 'ö -dhö, -yö -dho yö ö kpɔn 'gü n 'dhiö, 'ö me 'ö -dhö, 'ö ma -Zlan n -ma -kē 'piigbeezë -sü bhë, 'ö dhoë -bho ö 'dhi -ne 'wun gia- -mü.* ¹²-Kɔ bhë -ne 'ö me 'ö -dhö 'ö dho ö -de -wun -blee' -a 'ka -Zlan wö 'dhiö.

**'Wun 'ö -gban -kɔ dɔ dhegluzë -nu 'wo -tun
zlöö -kun -an -gban -gɔ -sü -bha**

¹³Ya kē 'dhö kö -kwa kwa bo za -dɔ kwa 'ko -nu -bha -sü 'ka. Pē 'ka dhoë -ya ka =zuö' 'gü =zian' 'ö tɔɔ: Pē me 'kö dho kē n dheglu -gen -zuö

-a -bha -pè 'ka, 'iin -a -püö -gen 'ka, n 'ka 'dhoë- kè. ¹⁴N -ma -kè -klu kwa Dème Yesu -bha -sü 'ka, pè 'ö n -zuö' -bha 'a- dɔ 'kpaɔpədhö 'ö tɔɔ pè 'ö dho kè -dhö kö -yö kè -dhiizè, 'yaa 'dhö. 'Kɛɛ pè mɛ 'ö mü 'ö tɔɔ -ya kè -nɛ mɛ -yaa- -ya ö -zuö' 'piö -nɛ pè -nɛ -yö ya, kö -ya kè ya 'gbönggböng -a -bha 'ka -nɛ bhè. ¹⁵Ya kè -nɛ ü -bhöpè -nu -wun 'gü, ü dheglu -zuö' 'yaa -waannu -süè', kö 'ta -sü -kɔ 'ö -dho 'gü bhè 'bhaa- -zian ta gbɔ -nɛ bhè, 'yaa -sè; bhii ü dheglu bhè, -a -wun -ya kè 'gbee- 'ö tɔɔ Klito -yö ga -a -wun 'gü; kö -kun 'ü- -kè 'ö -da 'gü -siö' -zian -ta ü -bhöpè -nu -wun 'gü. ¹⁶Pè 'ö -sè ka -bha 'ka kö -kun 'ö 'ka- -kè 'ö mɛ -nu 'wo to 'wo- -kè ka -wun yaa -blɛɛ -a -ta -gen 'ka. ¹⁷Ö tɔɔ -Zlan -bha -gludèdhe -wun yaa yö -bhöpè -wun 'iin müpè -nu -wun -bha. -A -wun -yö -sü -kè kpengdhö -sü, -zuöyagluu waa- -zuögludhi 'ö -Zuu 'slööslö -ya nu bhè -an -bha. ¹⁸Mɛ 'ö -ya yuö kè Klito -dhè -nɛ -kɔ bhè -a 'dhö, -a -wun 'yi -yö -kan -Zlan 'dhii, 'ö- -wun -yö mɛ -nu -zo kun.

¹⁹Ya kè 'dhö kö pè mɛ 'ö 'kwa dhoë- -mɛɛ'- 'ö tɔɔ pè 'ö kwa -bha -wun 'dhoë- -bha 'ö dho -mɔa kö -yaan -zuöyagluu nu kwa -dhè 'iin kö -yö kwa 'saadhö kwa -zo -gban kwa -bha -zo yö -sü 'gü. ²⁰Kö -kun 'ü -Zlan -bha yuö 'gü -siö 'kpaan -bhöpè -wun 'gü. -Yö 'wun gia- 'ka -nɛ -wo -mɔa -wo pè 'plɛ -bhö. 'Kɛɛ -yö ya kö -bhöpè 'ö 'dhö bhè, 'ka- -bhö 'kɛɛ kö ka- -tei' -dɔ -nɛ -yö -dho ka dheglu -püö -sɔɔn yaa 'gü. ²¹Pè 'ö -sè 'ö tɔɔ kö -kun 'ka -köpè -bhö, 'ka -drɔɔn 'yi mü, 'iin 'ka pè 'waa gbɛ -kè, kö pè -nu 'wo bhè, -wo pè 'wo -mɔa -wo ka dheglu -püö -an 'ka. ²²Ya kè -nɛ 'wun 'bhaa yö ü -bha pè mɛ -nɛ 'bhaa- kè 'iin -a mɛ -nɛ 'ü- kè bhè -a -bha, kö -bhöè kuènnu bhi do ü -bha 'ka ü -bha -Zlan wö 'dhiö. -Zuögludhi -yö kè mɛ 'ö -ya pè -nu yö 'ko 'dhiö ö -zuö' 'piö -yaan kè 'ö- -zuö' 'yaa 'wun -blɛɛ'- -a 'ka bhè -a -gɔ. ²³'Kɛɛ mɛ 'ö- -zuö' 'dhö -to zlöö -sü 'ka pè mɛ 'ö dhoë- -bhö -a -wun 'gü, kö -yö kè -a 'yaan -nɛ -ya -bhöpè bhè -a -bhö, kö -Zlan -bha za -ya -lo -a tuö -nɛ bhè, 'ö bhii 'yaa pè -nu kè -nɛ -kɔ 'ö- -bha -zo yö -sü 'dhoë- 'ka bhè -a 'dhö. Bhii pè 'oo pè 'ö yaa 'go mɛ -bha -zo yö -sü 'gü kö -sɔɔn yaa -mü.

Kö -kun 'kwa kwa -de -dhɔɔbhaa -wun 'sloo kè

15 ¹Mɛ 'ö 'kwa dɔ -sü 'ka genngdhö -zo yö -sü 'gü, kwa -dua' -mü 'kwa nu mɛ -nu 'ö 'wo 'tèètè bhè -an -dhè. Kwa -dua' 'yaa -mü kö 'kwa pè -nu kè -nɛ -kɔ 'ö -dhi -a 'ka kwa -dhè -a 'dhö. ²-Kwaa kèdhe -mɛɛ'- kö mɛ 'ö -dhö -yö dhi 'ö 'bha -dhè -a kèwun -sè -wun 'gü; -a -kè 'dhö -sü -dho -a -bha -zo -yö -Zlan -bha -sü -dhö -da 'dhiö. ³Ö tɔɔ 'töng 'ö Klito -yö -kaa' 'kpongtaa zö bhè yaa kè ö -de -dhɔɔbhaapè kè -dhia. 'Kɛɛ pè 'ö -kè -zian' yö -nɛ -kɔ 'ö -bɛɛn' -sü 'ka -a 'ka -Zlan -bha 'sèèdhe 'gü -nɛ: *Mɛ -nu 'wo -kè 'si -nu -bho ü -gɔ =dhia bhè, -an 'si -nu bho -wo bhè, -yö -lo n -ta 'nö -a 'dhö.* ⁴Pè -nu 'ö 'kwa -an pö -na -Zlan -bha 'sèèdhe 'gü 'dhiö -zian' bhè, -an 'plɛ -wo -ya 'dhö kö -yaan kwa -daan'-, -yö kè 'dhö kö kwa -bha -zuö' -kè -saa -sü 'gü, kwa 'yan -to -a -gɔ -pè -yaan kè -dhö, kö kwa -faan'

-yaan 'mè. ('Ö bhii -Zlan -bha 'sëédhe bhë =ne 'ö pë -nu bhë 'wo go -a 'gü.)
 5 Kö -Zlan 'ö =zuösaadhe waa- =faan' -an nu me -nu -dhë bhë, -ya -kë kö -kë
 'kuë- -sü 'ö 'kowogümadhe 'gü -yö kë ka -gɔ ka -bha 'wun =zuan' -sü Yesu
 Klito -bha -sü 'ka. 6 -Yö kë 'dhö, kö ka -bha -dho 'kuëdhö -sü 'ka, kö -Zlan
 'ö kwa Dème Yesu Klito Dë 'ka bhë, 'kaan- -a 'tɔ bhɔ; -yö kë =ne me do -wo
 'dhö -yö -luu'.

'Wuntaasë 'ö 'kpongtaame -nu 'ple -bha 'ka

7 -Ya kë 'dhö, -ka ka -kɔ 'kpɔ ka 'ko -nu -gɔ =ne -kɔ 'ö Klito -yö 'ö -kɔ kpɔa
 ka -gɔ kö ka -nu 'ple 'kaan- kaa -Zlan -bha 'tɔbhɔdhe 'gü bhë -a 'dhö. 8 'Ö
 tɔɔ Klito 'ö bhë -yö 'ö -de -kë yuö -kë Zuifö -nu -dhë -me 'ka, -yö kë 'dhö
 kö -Zlan -bha pë -nu 'ö- 'tɔ go kwa 'bhema -nu =va -dhë bhë kö -yaan -a
 'dhiö -mɔ 'kuë -a kë -sü 'ka 'iin -a -zɔn -sü 'ka =ne pë 'ö -Zlan =yaa- pö bhë,
 -ya -de -kë. 9 -Yö -nu 'dhö 'pö kö me -nu 'ö 'waa Zuifö 'ka kö -waan -Zlan
 'tɔ bhɔ 'pö -a -bha 'glusë -wun 'gü =ne -kɔ 'ö =bɛɛn' -sü 'ka -a 'ka -Zlan -bha
 'sëédhe 'gü bhë -a 'dhö =ne: -A -wun 'gü a -dho ü 'tɔ bhɔ 'següme -nu ziën; a
 dho 'tan bho ü 'tɔ 'piö. 10 'Yö -ya -sü 'ka 'zü =ne: 'Següme -nu 'saadhö, 'segɔ
 'ö -Zlan -ya sü bhë, ka -nu -ka =zuögludhi kë ka 'ko =bhaa =ɛɛ! 11 'Yö mü 'zü
 =ne: Me -nu 'ka 'segɔ 'saadhö 'gü, -ka kwa Dème 'tɔ bhɔ. Me 'ple -wa 'tɔ bhɔ;
 (kö =kun 'ö me do -yö to)! 12 'Yö Ezai -yö bɔ 'sëédhe =bɛɛn' -yan -dhe 'bhaa
 'gü mü 'pö ('ö 'wun -gban Yesu -bha) 'ö- pö: Zese =suu! -ta 'në -yö nu -na;
 -yö -dho nu kö -yaan 'segɔ 'saadhö -an -kɔɔn. -Wo -dho wo -zo 'tën -a -bha.

13 Kö -Zlan 'ö -zo -yö -a -bha -pë -ya me =zuö' 'gü bhë, -yö ka gbaa
 =zuögludhi waa- =zuöyagluu 'ka (=va 'ka) -zo -yö -a -bha -sü 'ö ka -gɔ bhë -a
 =kwaal, -yö kë 'dhö kö pë 'ö -zo -yö -a -bha -pë 'ka bhë 'kaan- ka =zuöga 'ple
 'to -a -gɔ zian- -Zuu 'slööslö -bha 'piigbeedhe =kwaal.

'Se 'ö =ne -a bɔ -gen

14 N dhegluzë -nu, ma -de gia- a- =tei' -dɔ =ne ka 'glu =yö -së 'ö pë 'ö -gban
 -Zlan -bha 'ö me dhoë- dɔ, 'ö- 'ple 'dhö ka 'yaan. A- =tei' dɔ =ne ka -mɔa
 kö 'ka ka 'ko -nu 'paan bho. 15 Kɛɛ kë- wo 'dhö bhë 'sa, 'ma 'sëédhe bɔ ka
 -dhë. 'Sëédhe bhë -a -dhe =plëézë 'gü, a -ye 'zü 'ö pë -nu 'ma- =blɛɛ' -ka -dhë
 'saadhö 'ö 'a bɔ -a 'piö 'zü ka -zo -büö -sü 'ka. -A -ya 'a- wo 'dhö bhë, -yö -kë
 -Zlan -bha 'glusë 'ö- kë n 'ka bhë -a -wun 'gü. 16 'Yö n sü kö 'aan- kë Yesu
 Klito -bha yuökème 'ka, me -nu 'waa Zuifö 'ka -an ziën bhë -a -wun 'gü. Yuö
 'ö 'a- kë -na bhë, -yö -ya -sü 'ka -de -ta; 'ö tɔɔ kö -Zlan -bha 'wuntaasë bhë
 'aan- -a =blɛɛ' -me -nu 'ö 'waa Zuifö 'ka -an -dhë kö -an -bha -tosiadhe -yaan
 kë =ne slapë 'wo- kë -na gbaɔ 'ka 'ö- 'yi dho 'kan -na -Zlan -dhë -a 'dhö. 'Ö
 -Zuu 'slööslö -yö -an -kë 'slööslö -a -bha 'ka. 17 -Ya kë 'dhö kö n -ma -kpa
 Yesu Klito -bha -sü 'gü, a -mɔa 'a -kë 'gɔugɔ ma yuö 'a- kë -na -Zlan -dhë
 bhë -a -wun 'gü. 18 'Ö bhii 'ö =ya kë =ne 'a dho 'wun =blɛɛ', kö pë 'ö Klito -ya
 -kë n -dhë bhë, yö dosen =ne 'a dhoë- -wun =blɛɛ' -kö me -nu 'ö 'waa Zuifö

'ka bhë -waa- ma, -waan -Zlan -bhlë -ya. Pë 'ö 'dhö bhë, Klito -ya -kë ö -wo 'ka, 'go mü 'ö- -kë kèpë -nu 'ka, ¹⁹-duakèpë -nu 'piigbeeze -nu, -dhidhaapë -nu 'ka -bɔa' -Zuu 'slööslo -bha 'piigbeedhe -ta -sü 'ka. -Kɔ bhë 'ö -kaa' 'ö 'wuntaɔsë 'ö -gban Klito -bha bhë, 'a- -wun -blɛɛ' -na ö 'plɛ 'ka 'sɛ -nu 'gü 'go Zeluzalemë 'ö 'dho 'ö yöë Ilili 'segɔ -bha bhë. ²⁰'Kɛɛ kë- wo 'dhö bhë, a- -ya n -zuö' 'piö kö -dhe 'ö waa Klito -wun ma -a -bha do -kun bhë 'a 'dho -a -bha -zian' kö 'a- -wun -blɛɛ', kö -kun 'ö- -tei' -yö kë -nɛ =dhe 'a 'kɔ dɔ -a -bha 'kɔ 'kpan 'ö mɛ gbɛ -ya -pë -kë -a -ta -a 'dhö. ²¹'Kɛɛ kö 'aan- pë -nu kë -nɛ -kɔ 'ö- 'ka -Zlan -bha 'sëedhe 'gü bhë -a 'dhö -nɛ: *Me -nu 'ö waa- -wun -blɛɛ' -an -dhë, -wo -dhoë yö, 'ö mɛ 'ö waa- -wun ma do, 'wo dhoë- ma.*

'Ta 'ö Pɔlö dho dho -a 'gü Wlɔmə bhë, 'wun 'ö -gban -a -bha 'ö -nɛ

²²Pë 'ö- 'bhaa -nu -ya kë 'ö 'maa nu -a -dhë ka =plöo 'ma bhë 'ö bhë. ²³'Kɛɛ dɔ 'kwa- wo =nɛ, yuö 'ö -kë n -gɔ 'nö kö 'aan- kë bhë, 'ma yën -a -bha. -A -kwɛ -ya kë =plëzë 'ö 'a- 'piö kö 'a nu ka plöo 'ma -bhɔdhia kë -dhia ka -gɔ. ²⁴'Kɛɛ n -ma 'dho -sü 'ka Èsüpanyiö -sɛ ('ö -kë 'kwi -sɛ 'ka bhë -a) 'gü, a -dho bɔ ka 'piö 'ma; 'ö tɔɔ -yö n -zo 'piö kö n -ma -bɔ ka 'piö 'ma -sü 'gü, kö 'kaan- nu n -dhë kö 'aan- 'dho 'sɛ bhë -a 'gü kö 'ma 'töng kpö kë ka 'piö 'ma. ²⁵'Kɛɛ dɔ 'a- wo =nɛ n 'dho -sü -mü Zeluzalemë kö -Zlan -bha mɛ -nu 'wo 'ma bhë, 'aan- 'dho -nu -an -dhë pë 'ka -an -dhia. ²⁶'Ö tɔɔ Yesu Klito -wun -dhe 'wun gia- -mɛ -nu 'wo Maseduanë -dhe waa- Glekö -sɛ 'gü -dhe -an -bha bhë, =wa 'dho wo 'kuë- kö -waan 'wëü- bho mɛ -nu 'wo 'fɛzë 'kɛɛ 'wo Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mɛ -nu 'ka, 'wo Zeluzalemë bhë -an -dhë. ²⁷-Wa -sü wo -de 'gü 'wo- -kë. 'Kɛɛ 'kwa -dhe -ga -a 'gü -së 'ka, -yö -an -dua' 'ka kö -wa kë -an -dhë 'dhö; 'ö tɔɔ Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mɛ -nu 'wo Zuifö 'ka 'wo Zeluzalemë bhë, 'wun 'ö -gban -Zlan -bha bhë, -wa -kë 'ö mɛ -nu 'ö 'waa Zuifö 'ka 'wo- dɔ. -Ya kë 'dhö kö mɛ 'waa Zuifö 'ka, -an -dua' -mü kö -wo nu -an -dhë pë -nu 'wo -kë 'wëü- -nu, sɔ -nu, -bhöpë -nu 'ka bhë -an 'ka -an -dhë. ²⁸-Ya kë -nɛ 'ma yën 'wun -nɛ -a -bha 'nö, 'ö 'ma 'dho -kɔ -da 'kuë- bhë -a 'ka -an -dhia, kö n zian 'sü -sü -mü Èsüpanyiö -zian'; 'kɛɛ a -dho bɔ ka =plöo 'ma. ²⁹-Yö n 'gü -nɛ Klito -bha 'dhuë- -yö -dho kë n -ta ö 'plɛ 'ka, 'a nuë 'ma.

³⁰N dhegluzë -nu, pë 'a- -dhe ka -gɔ kwa Dëmɛ Yesu Klito 'tɔ 'ka -dho 'ö -Zuu 'slööslo 'gü bhë -a -kwaa' 'ö tɔɔ: -Ka kpa n -ma kö 'ko bhë, 'kwa 'dhoë- -bha -bhɛa -Zlan -dhë -sü 'ka; -ka -bhɛa' -Zlan -dhë n -wun 'gü ka -faan' 'plɛ 'ka. ³¹-Ka -bhɛa' -Zlan -dhë n -wun 'gü 'zü -yö kë 'dhö kö mɛ -nu 'ö 'waa Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mɛ -nu 'ka 'wo Zude -sɛ 'gü bhë 'a dha -an -gɔ, 'iin kö pë 'ö 'a 'dho -na -a 'ka Zeluzalemë bhë, -a -së -yaan -lo -Zlan -bha mɛ -nu 'wo ma -an -ta. ³²-Kɔ bhë -nɛ 'ö 'a dho -lo -a 'ka ka =plöo =zuögludhi =va 'ka, 'kɛɛ kö -ya kë -Zlan -we -a -bha -wun 'ka, -yö kë 'dhö kö 'ma -lo 'ma 'aan- n 'tɛɛ 'bhle pa. ³³Kö -Zlan ö =zuöyagluu nu mɛ -nu -dhë bhë, -yö kë ka 'saadhö ka 'piö! Amen.

-Wekadhe 'ö dho me -nu 'wo Wlɔmə -an 'piö

16 ¹Yi dheglu -mε dhebo 'ö -kè Febe 'ka 'ö yuö kè -na Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mε -nu -dho 'kuë- -sü 'ö Sankle -a 'gü bhë, a- -dhe ka -gɔ kö 'ka ka -zo kè -a 'piö -së 'ka. ²Kaa -nia 'kun -së 'ka kwa Dëme 'tɔ 'gü -nε -kɔ 'ö 'wo- kè -na -a 'ka -Zlan -bha mε -nu kpö 'gü bhë -a 'dhö; -ka nu -a -dhë 'wun 'saadhö 'ö- -bha -wun -yö yö -a -bha -a 'gü. -A -de Febe 'ö bhë, -a -zuö' -yö -së mε 'plε 'ka 'ö dho 'ö yöë n -ta.

³'Ma 'we n yuökëyɔɔ -nu Plisilö waa- Akilasö 'ö yi -nu 'plε 'yi Yesu Klito -bha yuö 'gü bhë -an 'ka. ⁴Wo 'wo bhë -nε 'ö to 'tee kö -wo -an -zë n -wun 'gü 'ö 'a -bɔ -a -ta 'a =tun 'bhee- -nε; 'ö yaa kè -nε 'wun bhë ma do 'sloo, 'ö- -wun 'gü 'a -an zuö pö -na bhë 'yaa -mü; -yö 'dhö -Zlan -bha mε -nu -todhösü 'wo 'kpongtaa zö 'ö 'waa Zuifö 'ka bhë, -an 'piö 'pö. ⁵Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mε -nu 'wo -ya 'kuë- kè -na -an -gɔ kɔɔ bhë, 'ma 'we -an 'ka 'pö. N dheglu -wungbeezë Epanetö, 'ö yö -nε 'ö -kè mε -bleezë 'ö -we Yesu Klito -wun -bha Azi -sε 'gü bhë, 'ma 'we -a 'ka. ⁶Mali 'ö yuö kè ka 'dhiö -duö bhë, 'ma 'we -a 'ka. ⁷N dhegluzë -nu Andronikusö waa- Zuniasö 'ö yi -nu 'yi -kanso -kè 'kuë bhë, 'ma 'we -an 'ka. -An -ga 'ka- wo -na bhë, -an -dho -yö mε -nu -kè -duö Yesu Klito -bha bɔmε -nu 'wo bhë -an ziën. -Wo -we Yesu Klito -wun -bha n 'dhiö.

⁸N 'bhamε Anpliatüsö 'ö kwa Dëme 'gü bhë, 'ma 'we -a 'ka. ⁹Yi yuökëyɔɔ Uuben waa- n dheglu -wungbeezë Takisö, 'wo bhë 'ma 'we -an 'ka. ¹⁰Apelesö 'ö- -bha -zo yö Klito -bha -kɔ bhë 'ö 'ka- dɔ bhë, 'ma 'we -a 'ka. Mε -nu 'saadhö 'wo Alitobulö -gɔ kɔɔ, 'ma 'we -an 'ka. ¹¹'Ma 'we n dheglu Elodion 'ka. Mε -nu 'wo Naasisö -gɔ kɔɔ, 'wo -we kwa Dëme -wun -bha, 'ma 'we -an 'ka. ¹²Trifenë waa- Trifɔzö 'wo kwa Dëme -bha yuö kè -na bhë, 'ma 'we -an 'ka; 'ma 'we n dheglu -dhe Peesidö 'ö yuö kè giagiawo kwa Dëme -dhë bhë -a 'ka. ¹³Lifisö, 'ö -ya yuö kè kwa Dëme -dhë 'ö mε -zo kun bhë, 'ma 'we -a 'ka. 'Ma 'we -a dhe 'ö n dhe 'ka 'pö bhë -a 'ka. ¹⁴Dhegluzë Asenklitö -nu, Flegɔn -nu, Eemesö -nu, Patrobasö -nu, Eemasö -nu 'ö wo -nu 'wo 'ma, 'ma 'we -an 'ka. ¹⁵'Ma 'we Filolɔgö waa- Zoli, Nele waa- ö dheglu 'nëdhezë -an 'ka; 'ma 'we Olenpasö waa- -Zlan -bha mε -nu 'ö wo -nu 'wo wo 'ko -bhaa 'ma 'saadhö bhë -an 'ka.

¹⁶-Ka ka 'ko -nu -tua bho ka 'ko 'sεnε bho -sü 'ka -nε -kɔ 'ö- 'ka -së kö dhegluzë -nu -wa kaa bhë -a 'dhö. Klito -wun -dhe 'wun gia- -mε -nu -dho 'kuë- -sü kpökpö -nu 'wo 'nö -dhe -nu -bha -wa 'we kaa -duö.

'Paanhodhe -kaanta

¹⁷N dhegluzë -nu, ka -bha za -yö -së giagiawo; mε -nu 'ö 'wo 'gügludhe -da -na ka ziën 'iin 'ö 'wo ka bho -na zian -së -ta mε =daan' -wo -nu gbe 'wo ka =daan' -na -an 'ka bhë -a 'ka bhë, -ka ka -de dhe 'kan -an -gɔ! -Ka 'kan -an -bha -dewo! ¹⁸'Ö tɔɔ mε =suu' -nu 'wo bhë, yaa kè -nε kwa Dëme

Klito 'wo- -bha yuö kè -na bhè 'dhe! -Yö kè ka 'yaan -ne wo -de -bhöpè -ne 'wo- 'gü -pè kè -na 'dhö bhè. =Wa =yaannu =nèdhö, kö -wo 'wun tiiti -nu yö -na 'ko 'dhiö kö me -nu 'ö 'waa 'wun dɔ bhè, -waan -an dɔ 'dudhö. 19-Ya 'ka- wo 'ma bhè, ka -bha -gɔ -dho sia- -sü 'ö kwa Dème -dhè bhè, me 'plɛ -wa 'wun -dɔ. 'Wun bhè, -yö n =zuögludhi -wun 'ka; 'kɛɛ a- 'piö kö 'kpaakpadhe -yö kè ka -gɔ, kö pè 'ö 'wun 'ö -sè 'ka 'ö kpengdhö, 'kaan- -a kè =zian', 'iin kö 'ka ka -ta yö 'wun yaa -bha. 20'Kɛɛ -ka dɔ 'dhe! -Zlan 'ö =ya kè 'ö =zuöyagluu nu me -dhè bhè, -yö -dho Satan pɔn ka -dhè kö 'kaan- -ya -a -ta. Kö kwa Dème Yesu -bha 'glusè -yö 'to ka 'piö!

21 N yuökèyɔɔ Timote 'ö yi -nu 'yi 'nö =ya 'we kaa =duö. N dheglu -nu Lusiusö 'dhö, Zazɔn 'dhö waa- Zozipateɛ wo -de 'pö =wa 'we kaa.

22 Öö ma -de gia- Teetiusö 'ö 'sèédhe -ne 'ö Pɔlɔ -ya pö n -dhè 'a- =beɛn' bhè, kö, 'ma 'we kaa (kwa Dème) Klito 'tɔ 'gü.

23 Me 'ö n -nia kun 'nö 'pö 'wo- -dhe Gayusö bhè, 'ö =ya kè 'ö Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mɛ -nu -dho 'kuè- -sü 'ö 'nö, 'ö -ya 'kuè- -yö -kè -a -gɔ kɔɔ bhè =ya 'we kaa. 'Wèü- -kɔ 'dhiö Elatö 'ö plöö 'nö waa- kwa dheglu Kwatusö =wa 'we kaa =duö.

24 ((Mɛa-, kö kwa Dème Yesu Klito -bha 'glusè -yö kè ka 'piö -kplawo! Amen.))

-We -Zlan 'tɔ 'piö -sü

25 -Kwa -Zlan 'tɔ bhɔ, bhii yö =ne 'ö -kɔ -mɔ 'wuèn- -sü 'dhoè- -gɔ kö -yö ka =faan' 'mè ka -bha -zo yö -sü 'gü =ne -kɔ 'ö- 'ka 'wuntaɔsè 'ö -gban Yesu Klito -bha 'a- =bleɛ' -na =ne -a 'dhö. 'Wundɔdhe 'ö -gban -Zlan -bha, 'wun 'ö -kè -bin -sü 'ka =glɔɔsü 'ö 'kwa- yö bhè, 'ö tɔɔ Yesu Klito. 26 'Kɛɛ dɔ 'kwa- wo zlöö =ne, =ya yö kwa -dhè -dhepuudhe 'gü 'sèédhe =beɛn' -yan 'ö -Zlan -wodhiölome -nu -wo 'ka bhè -a 'gü. -Zlan -de gia- -ne 'ö- pö -yö kè 'dhö kö me 'saadhö 'wo 'kpongtaa -wa ma, kö -wa -dhe 'wun gia- kö -waan wo -gɔ 'dho -a -dhè sia-.

27 -Zlan dosen 'ö 'kpaakpadhe 'plɛ -yö go -a 'gü bhè, 'tɔbhɔdhe -yö kè -a -bha 'ka Yesu Klito 'gü 'töng 'saadhö 'ka! Amen.